

ANALIZA PRIORITETA ZA RAZVOJ POLITIKA ZA MLADE

U SISAČKO – MOSLAVAČKOJ,
VUKOVARSKO – SRIJEMSKOJ
I OSJEČKO – BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Sufinancirano sredstvima
programa Europske unije
Erasmus+

NAKLADNIK:

Hrvatski zavod za zapošljavanje
Područni ured Sisak
Kralja Tomislava 15
44 000 Sisak
Telefon: +385 44 659100
Telefaks: +385 44 659134
E-mail: HZZ.Sisak@hzz.hr
Web stranica: www.hzz.hr
Sva prava pridržana

ZA NAKLADNIKA:

Gordana Šegović, v.d. predstojnice,
Područni ured Sisak

UREDNIŠTVO:

Štefica Tominović, Tamara Đurin Protulipac

FOTOGRAFIJE:

Nositelj, partneri, suradnik i mladi sudionici projekta
„U čem’ je problem?“

LEKTURA:

Ivančica Devčić, Ivana Tačković Paušek

GRAFIČKO OBLIKOVANJE I TISAK:

Maximativa, oblikovanje i tisak

NAKLADA:

200 primjeraka
Sisak, prosinac 2017.

**Ova publikacija izrađena je u okviru projekta „U čem’ je problem?“ ,
kojeg je sufinancirala Europska unija iz programa Erasmus+**

Nositelj projekta:

Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak

Partneri u projektu:

Sisačko – moslavačka županija
Vukovarsko – srijemska županija
Agencija lokalne demokracije Sisak
PRONI centar za socijalno podučavanje (Uredi Sisak, Vukovar i Osijek)
Hrvatski zavod za zapošljavanje Regionalni ured Osijek
Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Vukovar

Suradnik u projektu:

Osječko - baranjska županija

Trajanje projekta:

1.2.2017. – 31.1.2018.

Projekt „U čem' je problem?“ provodi se u okviru programa Erasmus+, Ključna aktivnost 3: Podrška reformi politike, Strukturirani dijalog – sastanci između mladih i donositelja odluka u području mladih

Sadržaj ove publikacije odražava isključivo stajalište autora objave i Komisija se ne može smatrati odgovornom prilikom uporabe informacija koje se u njoj nalaze

1. UVOD	6
2. PROJEKT „U ČEM' JE PROBLEM?“	8
2.1. Potrebe i ciljevi	9
2.2. Sudionici	13
2.3. Aktivnosti	16
2.3.1. Vremenski plan aktivnosti	19
2.4. Vidljivost projekta	20
2.5. Učinak	21
3. STRUKTURIRANI DIJALOG	28
4. PROBLEMI MLADIH	30
4.1. Metodologija korištena pri identifikaciji i analizi problema mladih	32
4.1.1. Metoda „Problemsko stablo“	32
4.1.2. Metoda „Stablo ciljeva“	32
4.2. Problemi mladih u Sisačko – moslavačkoj županiji	34
4.3. Problemi mladih u Vukovarsko – srijemskoj županiji	38
4.4. Problemi mladih u Osječko – baranjskoj županiji	42
4.5. Problemi mladih detektirani kroz online konzultacije	46
5. PRIORITETI ZA RAZVOJ POLITIKA ZA MLADE	50
5.1. Prioriteti za razvoj politika za mlade u Sisačko – moslavačkoj županiji	52
5.2. Prioriteti za razvoj politika za mlade u Vukovarsko – srijemskoj županiji	54
5.3. Prioriteti za razvoj politika za mlade u Osječko – baranjskoj županiji	55
5.4. Prioriteti za razvoj politika za mlade na temelju online konzultacija s mladima	57
6. DISEMINACIJA I ŠIRENJE REZULTATA	58
7. ZAKLJUČCI	62
8. O NAMA	66
8.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje	67
8.2. Sisačko – moslavačka županija	69
8.3. Vukovarsko – srijemska županija	70
8.4. Osječko – baranjska županija	71
8.5. Agencija lokalne demokracije Sisak	72
8.6. PRONI Centar za socijalno podučavanje	73
PRILOG I REZULTATI ONLINE KONZULTACIJA S MLADIMA	74
1. Opći podaci	75
2. Problemi mladih	79
3. Prioriteti mladih	81
Zaključak	84
PRILOG II IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ EVALUACIJI	86
1. Opći podaci	87
2. Metodologija	88
3. Zaključci evaluacije	91

1

UVOD

Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade

je dokument koji je nastao zajedničkim radom i trudom mladih osoba i donositelja odluka u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji. Usljed visoke stope nezaposlenosti mladih i nepovoljnog položaja mladih u spomenutim županijama, mlade se pitalo „U čem’ je problem?“. To je bila inspiracija za naziv projekta u okviru kojeg je izrađena Analiza, a provedbu istog je omogućila **Europska unija** kroz program **Erasmus+**.

U okviru Ključne aktivnosti 3, koja se zove „Podrška reformi politika“, nalazi se podaktivnost „Strukturirani dijalog“, koja je bila savršena prilika za realizaciju projektne ideje u kojoj bi mladi mogli direktno reći donositeljima odluka koji su im problemi i utjecati na stvaranje boljih uvjeta za njihovo življenje. Strukturirani dijalog ima za cilj promicati aktivno sudjelovanje mladih u demokratskom životu i potaknuti raspravu o najvažnijim pitanjima koja se tiču mladih te ostvariti dijalog mladih ljudi i donositelja odluka kako bi se razvile politike za mlade.

U projekt se uključio **znatan broj mladih ljudi; 43 mladih** je direktno sudjelovalo u izobrazbi o razvoju politika za mlade i strukturiranom dijalogu s donositeljima odluka, dok je **415 mladih** izrazilo svoje mišljenje o problemima i prioritetima mladih kroz online konzultacije s mladima. Uz priliku za učenje o politikama za mlade i strukturiranom dijalogu, mladi su razvili svoje vještine izražavanja i argumentiranja mišljenja i ideja, razvili su osjećaj za inicijativu kroz osmišljavanje i predlaganje vlastitih akcija te stekli znanja o metodama analize problema i prioriteta. Vjerujemo da će rezultati projekta objedinjeni u „Analizi prioriteta za razvoj politika za mlade“ uključenim županijama uvelike pridonijeti pri izradi županijskih programa za mlade, kao i pripremi ostalih relevantnih regionalnih politika poput lokalnih i županijskih strategija te akcijskih i operativnih planova.

Gordana Šegović, v.d. predstojnice,
Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak

Bez nerealne ambicije da ćemo ovim projektom dobiti odgovore na sva pitanja i dokučiti **u čem je problem**, vjerujem da smo potaknuli artikuliranje bitnih problemskih područja vezano uz politike za mlade. Ovo je svojevrsna procjena postojećeg stanja iz perspektive mladih, njihovo detektiranje problema koji su im bitni, kritički osvrt i prijedlog mogućih kvalitetnih pomaka koji su ostvarivi kroz aktivnu suradnju s donositeljima odluka.

2

PROJEKT "U ČEM' JE PROBLEM?"

2.1. Potrebe i ciljevi

Projekt "U čem' je problem?" provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak kroz program ERASMUS+, Ključna aktivnost 3: Podrška reformi politike, od 1. veljače 2017. do 31. siječnja 2018. godine.

Projekt „U čem' je problem?“ proizašao je iz potrebe veće participacije mladih u društvu, odnosno procesu donošenja odluka i kreiranju politika za mlade. Pasivnost mladih u demokratskom životu i na tržištu rada u velikoj je mjeri rezultat nepoticajnog okruženja i nepostojanja uvjeta za osmišljavanje i provedbu aktivnosti usmjerenih na informiranje, obrazovanje, osvještavanje i organiziranje mladih. Potrebno je otvoriti društveni i politički prostor za djelovanje mladih, obrazovati mlade za sudjelovanje u demokratskom društvu te poboljšati suradnju između donositelja odluka, tvorca politika i skupina kojima su te politike namijenjene. Strateško partnerstvo okupljeno u projektu „U čem' je problem?“, a kojeg čine predstavnici javnog i civilnog sektora, uvelike je pridonijelo realizaciji postavljenih ciljeva i poboljšanju položaja mladih u društvu.

”

Štefica Tominović, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak

Prilikom pripreme i tijekom provedbe projekta, mlade osobe su same rekly da mladi nisu dovoljno aktivni u društvu, a ispostavilo se da ih većina ne zna za pravo što su to politike za mlade i kako mogu sudjelovati u razvoju politika za mlade. Mladim sudionicima je bilo super što su mogli sjediti za istim stolom sa „starijima“ odnosno donositeljima odluka i reći što ih muči.

“

Erasmus+ projekt omogućio mi je bolji uvid u politiku mladih i načine na koje politika funkcionira. Najvažnija stvar koja me je privukla na daljnje sudjelovanje u projektu i koju najviše cijenim je mogućnost iznošenja mišljenja bez straha da će to mišljenje biti ismijavano.

Borna Rosandić,
mladi sudionik

Strukturirani dijalog između donositelja odluka i mladih osoba u ovom projektu poslužio je kao metoda rada kroz koju se mladima dala prilika iznijeti mišljenje o vlastitim potrebama. Organizirano i vođeno iznošenje mišljenja te zajedničko formuliranje preporuka za razvoj politika za mlade omogućilo je da se glas mladih čuje i da se njihove ideje uvažavaju. Sukladno s 5. ciklusom strukturiranog dijaloga koji je trenutno u tijeku na razini Europske unije, ovaj projekt doprinosi nastojanju da se omogući svim mladim ljudima sudjelovanje u raznolikoj, povezanoj i uključivoj Europi. U današnjem svijetu potrebno je mladima ojačati određene vještine da bi se mogli suočiti s izazovima modernog, europskog društva i punopravno sudjelovati, a upravo se tome doprinijelo kroz unaprjeđenje razine ključnih sposobnosti i kompetencija mladih, uključujući mlade koji imaju manje prilika (nezaposleni mladi kojima prijete siromaštvo i socijalna isključenost) te kroz promicanje sudjelovanja mladih u demokratskom životu i na tržištu rada. Suradnjom javnog i civilnog sektora na regionalnoj razini potiče se poboljšanje kvalitete rada s mladima te se stvaraju preduvjeti za izradu novih županijskih programa za mlade kroz rezultate zajedničkog rada mladih i donositelja odluka u 3 županije objedinjene u dokumentu „Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade“.

Opći cilj projekta je poticanje aktivnog sudjelovanja mladih ljudi u demokratskom životu i na tržištu rada.

Specifični ciljevi projekta

su povećati znanja i vještine mladih relevantnih za procese razvoja politika za mlade kroz izobrazbu u području razvoja politika za mlade te poticati dijalog između mladih i donositelja odluka odnosno tvoraca politika u području rada i rada s mladima.

Rezultati projekta

su unaprjeđene ključne kompetencije mladih za sudjelovanje u demokratskom životu te olakšano donošenje politika za mlade na području provedbe projekta kroz izradu dokumenta analize prioriteta za razvoj politika za mlade u Sisačko - moslavačkoj, Osječko - baranjskoj i Vukovarsko - srijemskoj županiji.

Karolina Šoš Živanović, PRONI,
Ured Vukovar

Osobno smatram kako je razmjena ideja i suradnja između različitih dionika u društvu ključna za napredak bilo koje zajednice. Kreiranje politika i dokumenata za mlade u lokalnim zajednicama od iznimne je važnosti za podizanje kvalitete života mladih u tim sredinama. Sa željom da kreirani dokumenti predstavljaju stvarni presjek stanja i potreba mladih u zajednicama nužna je suradnja mladih i donositelja odluka, predstavnika ustanova i udruga. Projekt „U čem’ je problem?“ upravo je to i omogućio. Radom s mladima i donositeljima odluka s područja Vukovarsko - srijemske županije kreirali smo analizu problema mladih naše županije, educirali mlade na temu razvoja politika za mlade, izradili prioritete za našu županiju te se, što je isto tako jako važno, bavili kroz organizirana zajednička druženja i sastanke. Dodatna vrijednost svemu ovom je bila mogućnost suradnje mladih i donositelja odluka iz 3 županije. Za kraj bih rekla kako je važno je pružiti priliku mladima da se upoznaju s problemima mladih iz drugih županija te saznaju koji su to načini, metode ili aktivnosti na kojima oni rade kako bi doprinijeli rješavanju istih, što im je ovaj projekt svakako i omogućio.

2.2. Sudionici

Korisnici projekta su **mlade osobe do 29 godina i donositelji odluka** iz tri županije na području Republike Hrvatske: **Sisačko – moslavačke, Vukovarsko – srijemske i Osječko - baranjske županije**. Ciljna skupina ovog projekta su mladi, koje definiramo kao pripadnike određene dobne skupine koja je nedovoljno integrirana u ukupan društveni i demokratski život i procese donošenja odluka, a odnosi se na dobnu skupinu od 15 do 29 godina. Pažnja se posvetila i nezaposlenim osobama u toj skupini, koje su dale vrijedan osvrt na svoju perspektivu tržišta rada i pripadajuće izazove. Upravo zato su u projekt uključene spomenute 3 županije, koje imaju iznimno veliku stopu nezaposlenih mladih osoba u dobi od 15 - 29 godina.

Među sudionicima u projektu nalazili su se predstavnici županijskih i gradskih Savjeta mladih, kao i nezaposlene i zaposlene mlade osobe, srednjoškolci i studenti. Važno je naglasiti da su u projekt bile uključene i osobe s manje mogućnosti. To su osobe koje se suočavaju s brojnim preprekama koje im onemogućavaju ili otežavaju sudjelovanje u neformalnom i formalnom obrazovanju, transnacionalnim mobilnostima, u demokratskom životu i društvu. Veliki naglasak djelovanja Europske unije kroz programa Erasmus+ je na uključivanju mladih s manje mogućnosti odnosno onih koji su u nepovoljnijem položaju u odnosu na svoje vršnjake. U projekt „U čem’ je problem?“ uključili su se mladi s geografskim preprekama odnosno iz udaljenih ruralnih sredina te osobe sa socijalnim i ekonomskim preprekama, kao što su siromaštvo i nezaposlenost. Na taj način se želi ravnopravno svim mladima osigurati stjecanje vještina, koje će im omogućiti ostvarivanje svog punog potencijala u životu, jednake mogućnosti na području obrazovanja i na tržištu rada.

Zašto mladi sudjeluju:

- 1 Upoznavanje s procesom kreiranja politika za mlade i trenutnim stanjem politika za mlade
- 2 Osvijestiti važnost i mogućnost utjecaja pojedinca u društvu
- 3 Omogućiti da se njihov glas čuje
- 4 Utjecati na razvoj politika za mlade
- 5 Prilika za umrežavanje i druženje
- 6 Prilika za učenje (potvrde o sudjelovanju, Youthpass certifikat)

Kako su mladi bili uključeni u projekt:

- 1 Sastanci fokus grupa
- 2 Izobrazba u području razvoja politika za mlade
- 3 Sastanci radnih skupina
- 4 Online konzultacije

”

Damir Lajoš,
Osječko - baranjska županija

Politika je jedini način kroz koji skupine građana ostvaruju neko svoje pravo ili rješavaju zajednički problem. I premda politika stvara kanale za participativno sudjelovanje svojih građana, u današnje vrijeme kada promjene nastupaju brzo i svakodnevno lako je prepustiti se dojmu da je politika nešto što nam se događa a ne nešto što zajednički stvaramo. Ovo se posebno odnosi na mlade koji često nemaju još znanja ili iskustva za sudjelovanje u tom procesu. Važnost ovog projekta je mnogo veća od obrazovanja mladih, pa i od ukazivanja mladima da seljenje u razvijenije zemlje Europe ima alternativu. Važnost je u tome da nove generacije moraju znati sudjelovati u procesima donošenja politika uopće ne samo zbog svoje već zbog budućnosti svih nas.

“

Donositelji odluka

koji su se uključili u projekt su predstavnici projektnih partnera odnosno relevantnih dionika u području rada s mladima, među kojima se nalaze i predstavnici županija, kao važni dionici koji su nadležni za usvajanje strateških dokumenata i politika.

2.3. Aktivnosti

Donositelji odluka na regionalnoj razini su zajedno s mladima sudjelovali u izobrazbi u području razvoja politika mladih, kako bi saznali više o procesu i trenutačnom stanju politika za

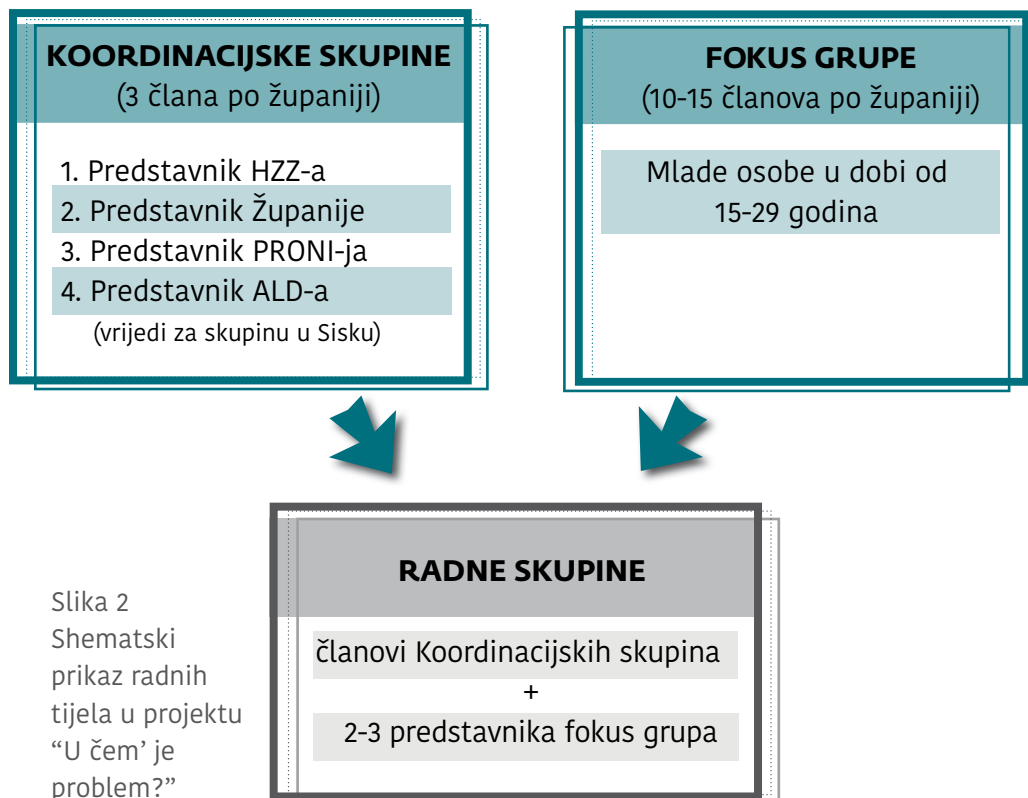
mlade u Hrvatskoj. Izobrazba, odnosno unaprjeđene kompetencije, su stvorile preduvjete za kvalitetan zajednički rad te otvaranje diskursa s ciljem identifikacije gorućih problema mladih;

Slika 1 Mladi i donositelji odluka nakon međužupanijskog sastanka u Osijeku

njihovih uzroka, posljedica i mogućih rješenja. Donositelji odluka koji su bili uključeni u provedbu projekta i dijalog s mladima bili su okupljeni u 3 koordinacijske skupine. U svakoj

županiji oformila se po jedna koordinacijska skupina od 3 člana: 1 predstavnik HZZ-a, 1 predstavnik Županije i 1 predstavnik organizacije civilnog sektora.

Slika 2
Shematski prikaz radnih tijela u projektu „U čem’ je problem?“

Slika 3 Shematski prikaz sastanaka u projektu „U čem’ je problem?“

2.3.1. Vremenski plan aktivnosti

Aktivnosti projekta „U čem’ je problem?“ su se provodile tijekom 12 mjeseci, točnije od 1. veljače 2017. godine do 31. siječnja 2018. godine. Aktivnosti su podijeljene u dvije komponente kako bi se vezale uz postizanje željenih rezultata. **Prva komponenta** se odnosila na:

1. Strukturirani dijalog između mladih ljudi i donositelja odluka, a postignuti željeni rezultat kao ishod poduzetnih aktivnosti je **olakšano donošenje politika za mlade**. **Druga komponenta** aktivnosti odnosila se na **2. Uključivanje mladih sudionika u izobrazbu i proces oblikovanja politika**, a provedene aktivnosti u toj komponenti su rezultirale s **unaprijeđenim ključnim kompetencijama mladih za sudjelovanje u demokratskom životu**.

Mladi u projektu okupili su se u fokus grupama u svakoj pojedinoj županiji, u kojima je predviđeno sudjelovanje minimalno 10 mladih osoba po grupi, ali je zbog interesa mladih ta brojka premašena. Umjesto 10 osoba, u Sisačko – moslavačkoj županiji se u projekt uključilo ukupno 16 mladih, u Vukovarsko – srijemskoj županiji 12 mladih, dok se u Osječko – baranjskoj županiji uključilo ukupno 15 mladih osoba.

Sudjelovanje mladih osoba u fokus grupi uključivalo je dvodnevnu izobrazbu u području razvoja politika mladih (30. - 31.3.2017.) i dva sastanka članova fokus grupe (12. - 13.4.2017.), tijekom kojih su raspravljali o izazovima s kojima se mlade osobe susreću u svakodnevnom životu te na tržištu rada. Dodatno, svaka fokus grupa je odabrala 2 - 3 predstavnika koji su se uključili u radnu skupinu i imali priliku raditi direktno s donositeljima odluka tijekom 3 sastanka radnih skupina u vlastitim županijama (28. - 30.6.2017.) te 3 međužupanijska sastanka na kojima su sudjelovale i radne skupine iz preostale dvije županije uključene u projekt (14.9.2017. u Sisku, 5.10.2017. u Vukovaru i 10.11.2017. u Osijeku).

Tablica 1
Vremenski plan provođenja aktivnosti u projektu „U čem’ je problem?“

Aktivnost	Mjeseci 2017/2018												Uključeni u provedbu	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1		
1.1. Formiranje koordinacijskih skupina														HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
1.2. Izobrazba o upravljanju procesima razvoja politika mladih	23.2.													HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
1.3. Sastanci radnih skupina					28. - 30.6.									Mlade osobe HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
1.4. Međužupanijski sastanci radnih skupina								14. 9.	5.10.	9.11.				Mlade osobe HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
1.5. Izrada Analize prioriteta za razvoj politika za mlade														HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
2.1. Formiranje fokus grupa mladih														HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
2.2. Dvodnevna izobrazba u području razvoja politika mladih		30. - 31.3												Mlade osobe, (fokus grupe), HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD
2.3. Sastanci fokus grupa			12. - 13.4.											Mlade osobe, (fokus grupe), Proni
2.4. Online konzultacije s mladim osobama			1. 4.				31. 8.							415 mladih osoba HZZ PU Sisak, RU Osijek, PU Vukovar, županije, Proni, ALD

2.4. Vidljivost projekta

Uz aktivnosti pobrojane u tablici, tijekom održavanja i nakon odrađenih aktivnosti, posebna pozornost posvećena je vidljivosti projekta. Vijesti o projektu objavljivali su lokalni mediji na svojim web stranicama, a redovite objave o projektu nalazile su se na web stranicama i društvenim mrežama Hrvatskog zavoda za zapošljavanje kao nositelja projekta te partnerskih organizacija. Projekt su online objavama popratili i ostali lokalni dionici poput lokalnih partnerstva za zapošljavanje, udruga mladih, info centara za mlade i škole.

2.5. Učinak

Projekt „U čem’ je problem?“ ima znatan učinak na mlade, donositelje odluka i njihove lokalne zajednice. **Mladi** su stekli vještine i kompetencije koje će im omogućiti aktivno sudjelovanje u društvu i na tržištu rada. Izobrazbom i dijalogom potaknut će se mlade na odgovornost u svojoj zajednici i uključivanje u sudioničke procese demokracije, potaknuti sposobnost prepoznavanja, analize i artikulacije potreba i problema mladih uz zagovaranje održivih rješenja, potaknuti kritičko promišljanje pojedinih metoda, tehnika i mogućnosti djelovanja u zajednici s utjecajem na razvoj politike za mlade i pozitivne društvene promjene te će se potaknuti konkretna primjena znanja u zajednici.

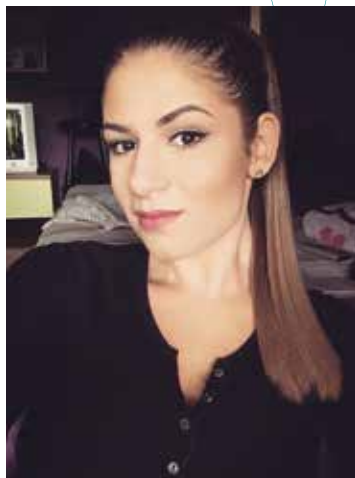

Željko Đermanović,
mladi sudionik

Kroz sudjelovanje u projektu „U čem’ je problem?“ upoznao sam nove ljude, aktivno sam sudjelovao diskusijama, iznosio svoja mišljenja te pažljivo slušao druge dionike. Isto tako naučio sam kako mogu sudjelovati u kreiranju politika za mlade te što takva politika znači za razvoj mladih ljudi u lokalnoj zajednici. Projekt mi je proširio vidike.

” Sudjelovanje u projektu bilo je korisno, edukativno i naravno, zabavno. Osim što sam stekla nova poznanstva, shvatila sam koliko je nužno organizirati ovakvo nešto za nas mlade koji imamo pregršt pitanja i isto toliko nepoznanica - kome se obratiti za pomoć, kako pokrenuti vlastiti posao, koliko bi pokretanje te određene djelatnosti bilo korisno za nas i za lokalnu zajednicu ... Naučila sam da postoje organizacije u mom gradu kojima se mogu obratiti za pomoć za koje prije uopće nisam čula. Također, stekla sam nove komunikacijsko - organizacijske vještine jer se naš rad tijekom projekta temeljio upravo na razgovoru, komuniciranju, raspravljanju i timskom donošenju odluka.

Barbara Tonković,
mlada sudionica

“

”

Kroz projekt sam stekla nova znanja i iskustva. Imala sam priliku upoznati nove ljude i čuti mišljenja iz različitih perspektiva što mi je proširilo horizonte. Sviđaju mi se ovakvi projekti jer mislim da su korisni za zajednicu i društvo.

Jelena Ivarsson,
mlada sudionica

“

”

Donositelji odluka su kroz rad s mladima osnažili svoje potencijale, to jest povećali kapacitete osoba koje rade s mladima ili rade u području koje se tiče mladih, a istodobno su povećani tehnički kapaciteti za provedbu strateških i operativnih dokumenata iz područja politika za mlade. Pošto su i mlade osobe i donositelji odluka bili uključeni u dijalog, u konačnici su stekli osjećaj (su)vlasništva nad procesom te osjećaj odgovornosti za provedbu odluka u čijem su donošenju i sami sudjelovali.

”

Marija Koški, Hrvatski zavod za
zapošljavanje Regionalni ured
Osijek

Izrazito mi se svidjelo sudjelovati u projektu „U čem’ je problem?“. Stekla sam novo iskustvo u radu s mladima, povezala se jače s drugim dionicima na tržištu rada i drugim partnerima na projektu što mi je bitno za suradnju na nekim budućim projektima. Drago mi je da sam čula mišljenja mladih ljudi oko različitih tema i problema koje ih muče. Vjerujem da će projekt i njegovi rezultati doprinijeti rješavanju tih problema i stvaranju bolje budućnosti za mlade na ovom području.

“

”

Mislim da je teško izraditi odgovarajući jedinstveni program za mlade. Mladi, barem po mojoj spoznaji, nisu “jedinstevena fronta” i teško je pod pojmom mladi svrstati sve koji su po definiciji “mladi”. Ukratko, predlažem da se u bilo kojim aktivnostima i područjima djelovanja s mladima i za mlade pođe od “podjele interesa” prema nekoliko osnovnih skupina mladih: srednjoškolci, studenti, radni status, urbana i ruralna mlada populacija. Politička, ideološka i druga podijeljenost treba ostati izvan ovog područja interesa rada za mlade i s mladima!

Ivan Kirinčić,
Sisačko – moslavačka županija

“

”

Magdalena Markasović,
Vukovarsko – srijemska županija

Izrazito mi je drago što sam dobila priliku da u ime Vukovarsko-srijemske županije i u svoje osobno ime sudjelujem u projektu „U čem je problem?“. Iako sam u projektu sudjelovala u ulozi donositelja odluka, kao mlada osoba sam prije svega suosjećala sa svim problemima s kojima se danas susreću mladi, no rezultati koji su proizašli iz ovog projekta dali su nam nadu da mladi danas ne bi trebali biti problem, nego potencijal naše zemlje. Ne možemo si više priuštiti tromost i odgađanje ključnih odluka. Uspijemo li prihvatiti neugodne promjene koje nas

očekuju, imamo priliku sami izabrati kako želimo živjeti te u tom pravcu usmjeriti pažnju. Prevladavanje zastarjelih uvjerenja i proaktivno donošenje odluka te uključivanje mladih u širi spektar društva, uključivanje u donošenje odluka može stvoriti scenarij snažnih ambicija i viziju zdrave budućnosti. Budimo kotačić promjene u politikama za mlade. Sadašnje i buduće generacije biti će nam zahvalne!

“

Rezultati zajedničkog rada odnosno strukturiranog dijaloga između mladih i donositelja odluka objedinjeni su u sadržaju koji slijedi. Ovaj dokument će poslužiti kao alat za daljnje uključivanje mladih u dijalog s donositeljima odluka i tvorcima politika te razvoj novih županijskih programa za mlade. Također, poslužit će kao vrijedan izvor informacija za sve ostale strateške dokumente, programe, projekte, akcije i akcijske planove koji će se razvijati i provoditi u županijama koje su bile uključene u projekt. Ovakva metodologija rada primjenjuje „bottom-up“ pristup koji omogućuje da širok spektar lokalnih/regionalnih dionika sudjeluje u donošenju odluka vezanih za prioritete koji bi se trebali realizirati u njihovom lokalnom odnosno regionalnom području.

Slika 4 Zajednička fotografija sudionika nakon međužupanijskog sastanka u Vukovaru

Slika 5 Međuzupanijski sastanak u Osijeku 10.11.2017.

Slika 6 Fokus grupa mladih u Sisku 12.4.2017.

3.

STRUKTURIRANI DIJALOG

3. Strukturirani dijalog

Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade je, kao što smo već napomenuli, rezultat strukturiranog dijaloga između mladih osoba i donositelja odluka.

Što je to zapravo strukturirani dijalog?

Europska unija od 2009. godine provodi konzultacije u okviru kojih mladi imaju priliku iznijeti svoja mišljenja i prijedloge te na taj način utjecati i oblikovati europsku politiku koja ih se izravno tiče. Taj proces se zove strukturirani dijalog s mladima, a u Hrvatskoj se nastoji približiti mladima pod sloganom „EU pita“. Kroz strukturirani dijalog tijela javne vlasti, uključujući institucije Europske unije, savjetuju se s mladim ljudima o određenim temama koje su od velike važnosti za populaciju mladih diljem Europe. Cilj je osigurati da preporuke i mišljenja mladih ljudi nađu svoje mjesto u nacionalnim i europskim politikama za mlade kako bi se poboljšala kvaliteta njihova života i unaprijedio položaj mladih u određenom području. Do sada je provedeno pet 18-mjesečnih ciklusa strukturiranog dijaloga na teme zapošljavanja mladih, sudjelovanja mladih u demokratskom životu, društvene uključenosti mladih, osnaživanja mladih za političko sudjelovanje te životnih vještina koje su mladima potrebne za sudjelovanje u modernom europskom društvu.

Ulaskom Hrvatske u Europsku uniju strukturirani dijalog s mladima počeo se provoditi i kod nas, a za njegovu provedbu zadužena je Nacionalna radna skupina za strukturirani dijalog s mladima. Članovi i članice Nacionalne radne skupine su predstavnici i predstavnice različitih tijela državne uprave te udruga mladih i za mlade. Trenutno je u tijeku šesti ciklus strukturiranog dijaloga koji je započeo 1. srpnja 2017. godine i trajat će do kraja 2018. godine. Posvećen je izradi nove Europske strategije za mlade.

Najvažniji dio strukturiranog dijaloga je provođenje konzultacija u suradnji s mladima. Takve konzultacije služe kao forum za promišljanje o prioritetima, provedbi i vrednovanju europskih i nacionalnih politika za mlade. Brojne organizacije koje se bave mladima organiziraju različite aktivnosti kako bi što veći broj mladih mogao iznijeti svoje mišljenje i preporuke na smislen i zabavan način te kako bi se omogućilo da se glas mladih čuje i da njihove ideje i preporuke budu uvažene, kao što je to slučaj s provedbom projekta „U čem' je problem?“. Iznošenjem mišljenja, kritika i preporuka kroz proces strukturiranog dijaloga, mladi imaju u rukama moćno oruđe koje im omogućuje da stvarno utječu na svoju budućnost. O problemima i potrebama mladih najbolje znaju upravo oni sami, a o njihovoj budućnosti nikako ne bi trebali odlučivati drugi umjesto ili mimo njih.²

Strukturirani dijalog je:

- ▶ Participativni proces u kojem mladi i donositelj odluka kontinuirano surađuju i zajedno oblikuju preporuke za poboljšanje položaja mladih u Europi
- ▶ Alat koji osigurava da politike za mlade odražavaju prava i potrebe mladih diljem Europe
- ▶ Prostor u kojem mladi aktivno pridonose razvoju politika za mlade na europskoj i nacionalnoj razini

² Podaci sa web stranice na kojoj možete saznati više informacija o strukturiranom dijalogu: <http://eupita.eu/>

4

● PROBLEMI MLADIH

Problemi mladih definirani su tijekom sastanaka fokus grupa i radnih skupina, koji su se odvijali paralelno u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji. U svakoj županiji održana su po 2 sastanka fokus grupa, 3 sastanka radnih skupina i 3 zajednička međuzupanijska sastanka. Osim analize uzroka, ključnih problema i njihovih posljedica, mladi i donositelji odluka su vrijeme posvetili identifikaciji najvažnijih prioriteta i mjera za razvoj politika za mlade. U ovom poglavlju ćemo se posvetiti problemima koje su mladi prepoznali i analizirali tijekom sastanaka u projektu

“U čem’ je problem?”.

” Kroz sudjelovanje u projektu „U čem je problem?“ meni osobno bilo je bitno upoznati se sa dionicima: donositeljima odluka i mladima tijekom samog projekta. Također mi je bilo bitno čuti iskrena razmišljanja i promišljanja svih sudionika o njihovim stavovima vezanim uz politike za mlade te doživljaju istih od strane različitih dionika na projektu. Kao bitnu stvar naglasila bih razmjenu iskustava između županijskih radnih skupina koje su definirale ključne probleme mladih te ponudile prijedloge za njihovo rješavanje.

Monika Živković, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Vukovar

Područja unutar kojih su se **identificirali problemi** mladih odgovaraju područjima definiranim u Nacionalnom programu za mlade za razdoblje od 2014. do 2017. godine.²

- ▶ **Obrazovanje, profesionalno osposobljavanje i usavršavanje u kontekstu cjeloživotnog učenja,**
  - ▶ Zapošljavanje i poduzetništvo,
  - ▶ Socijalna zaštita i uključivanje,
  - ▶ Zdravlje i zdravstvena zaštita,
  - ▶ Kultura i mladi,
  - ▶ Mladi u europskom i globalnom okruženju.

² Dostupno na sljedećoj poveznici: <http://www.mspm.hr/istaknute-teme/mladi-1683/nacionalni-program-za-mlade/1848>

4.1. Metodologija korištena pri identifikaciji i analizi problema mladih

Tijekom dvodnevne izobrazbe u području razvoja politika za mlade, svi mladi sudionici upoznati su s metodologijom analize problema, kako bi osigurali zajednički rad i dijalog u aktivnostima koje su slijedile. Metoda analize problema odnosno identifikacija ključnih problema, ograničenja i mogućnosti te određivanje odnosa uzroka i posljedica, način je razmišljanja koji je neizostavan u procesu stvaranja projekata, strateških dokumenata i programa, tako da je bilo vrlo važno da mladi sudionici steknu te vještine i znanja, neophodne u području razvoja politika za mlade.

4.1.1. Metoda „Problemsko stablo“

Obzirom da svaka projektna ideja, inicijativa, program ili akcija inicijalno nastaju iz potrebe da se riješi određeni problem, javlja se potreba za detaljnom i preciznom analizom tog problema. Nakon identifikacije samih problema, slijedi utvrđivanje uzročno-posljedične veze između njih. Na taj način se može utvrditi koji je ključni problem kojeg želimo rješavati ili doprinijeti njegovom rješavanju, a što su zapravo njegovi uzroci, a što posljedice. Takva metodologija zove se „Problemsko stablo“. Dakle, to je metoda analize problema koja omogućava otkrivanje uzročno-posljedičnih veza problema, koji se prikazuju u dijagramu ili koristeći crtež stabla. Ako zamislimo **stablo**, ono ima **korijenje (uzrok)** i **krošnju (posljedice)**. **Korijenje** označava pravi uzrok problema, **deblo** označava središnji problem dok **krošnja** daje krajnji odgovor na pitanje o posljedicama središnjeg problema. Napraviti problemsko stablo znači grafički hijerarhijski predstaviti razumijevanje uzroka i posljedica nekog problema.

4.1.2. Metoda „Stablo ciljeva“

Na osnovu rezultata problemskog stabla odnosno analiziranih problema, moguće je kreirati stablo ciljeva. Stablo ciljeva predstavlja prenošenje problema identificiranih u problemskom stablu u pozitivno stanje. Možemo reći da je „**stablo ciljeva**“ pozitivna zrcalna slika problemskog stabla: problemi iz problemskog stabla pretvaraju se u pozitivne izjave koje predstavljaju različite razine ciljeva. Ova metoda uključuje formulaciju ciljeva na temelju problema te predstavlja pozitivne aspekte planirane buduće situacije.

Filip Pjerobon, mladi sudionik

U projektu “U čem’ je problem?” naučio sam mnogo o politikama za mlade te načine na koje se mogu uključiti u kreiranju njih. Projekt me potaknuo na razmišljanje o problemima s kojima se susreću mladi iz prigradskih naselja o kojima inače vrlo malo ljudi priča, tako da je to svakako jedna od najvrjednijih stvari koje su mi ostale. Naravno uz nove ljude koje sam se upoznao na projektu.“

Slika 7 Mlada sudionica fokus grupe prezentira rezultate grupnog rada „Stablo ciljeva“, projekt “U čem’ je problem?”

4.2. Problemi mladih u Sisačko – moslavačkoj županiji

Mladi s područja Sisačko – moslavačke županije su primjenom spomenute metodologije identificirali brojne probleme, od kojih su izabrali tri problema koja su istaknuli kao značajna i koje žele dalje analizirati:

1. Nedostatak potpore mladim poduzetnicima
2. Iseljavanje mladih
3. Deruralizacija i deagrarizacija

U definiranju i analizi problema mladih u Sisačko – moslavačkoj županiji sudjelovalo je 16 mladih s područja Sisačko – moslavačke županije, kao i predstavnici PRONI centra za socijalno podučavanje, Ureda Sisak, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Sisak i Sisačko – moslavačke županije.

Korištenjem metode „Problemsko stablo“, mladi su promišljali koji su uzroci i posljedice tih problema, što je bio vrlo izazovan zadatak. Proces izrade problemskog stabla je započeo s nabranjem svih problema koje su sudionici prepoznali kao probleme u području mladih, a zatim su razgovorom i raspravom utvrdili ključne probleme koji su ujedno bili polazišne točke za problemsko stablo. Za grupni rad se koristio flipchart i ljepljivi papirići. Ključni problem je naznačen na flipchart papiru na kojem su nacrtali stablo te ispisali uzroke i posljedice tog problema na ljepljive papiriće i zalijepili ih na odgovarajuće mjesto na crtežu: ljepljive papiriće s ispisanim uzrocima su lijepili na korijenje, a posljedice u krošnju stabla.

Slika 8 Stablo problema izrađeno u projektu “U čem’ je problem?”

Dijagramski prikaz problema „Nedostatak potpore mladim poduzetnicima“

POSljedICE:

- demotivacija mladih za poduzetničke ideje i pokretanje vlastitih poduzetničkih pothvata
- neotvaranje novih radnih mjesta
- velika nezaposlenost mladih ljudi
- percepcija o pretjeranom i neopravdanom zapošljavanju u javnom sektoru što dovodi do neefikasnosti sustava
- slabljenje privatnog sektora, ne razvija se malo i srednje poduzetništvo
- odlazak obrazovanih mladih ljudi

KLJUČNI PROBLEM 1:

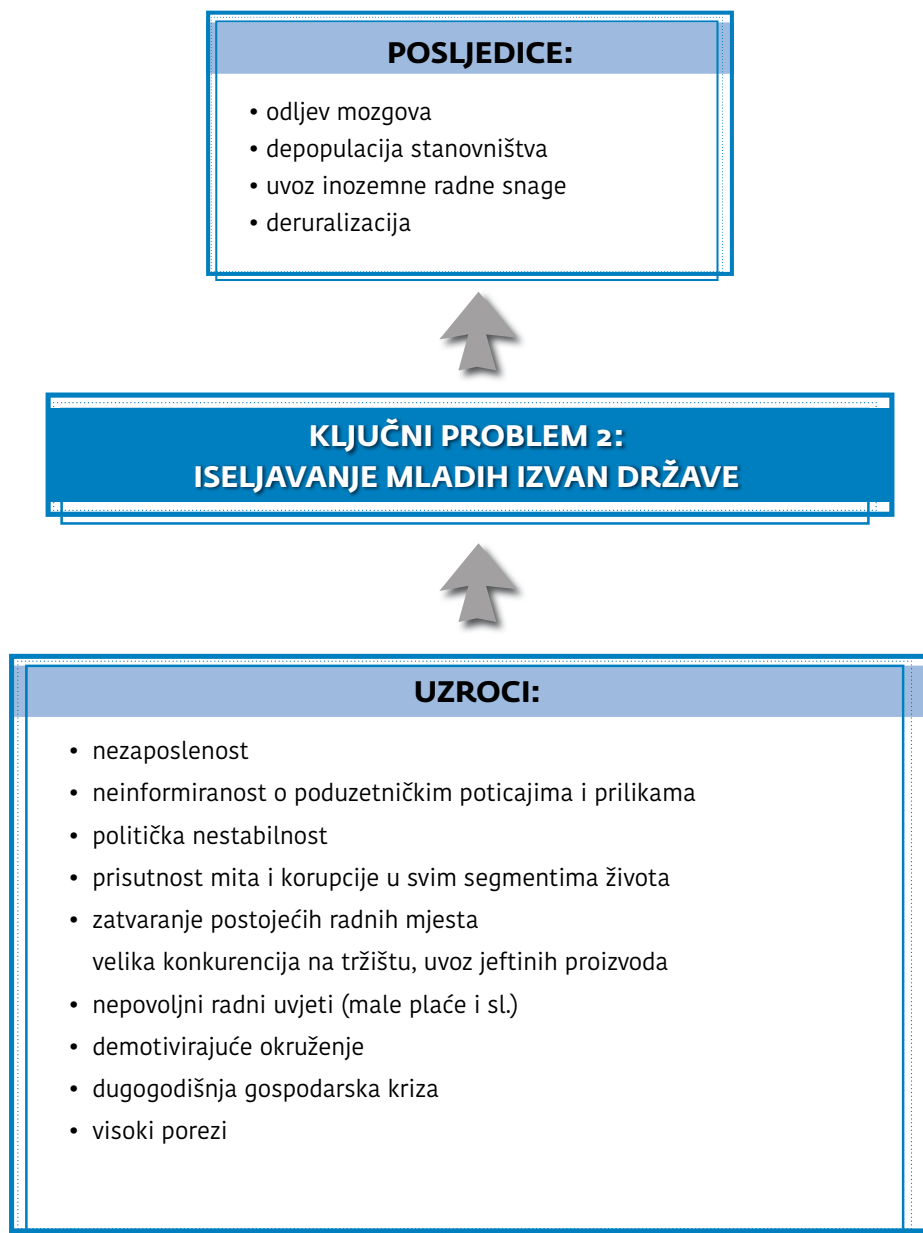
NEDOSTATAK POTPORE MLADIM PODUZETNICIMA

UZROCI:

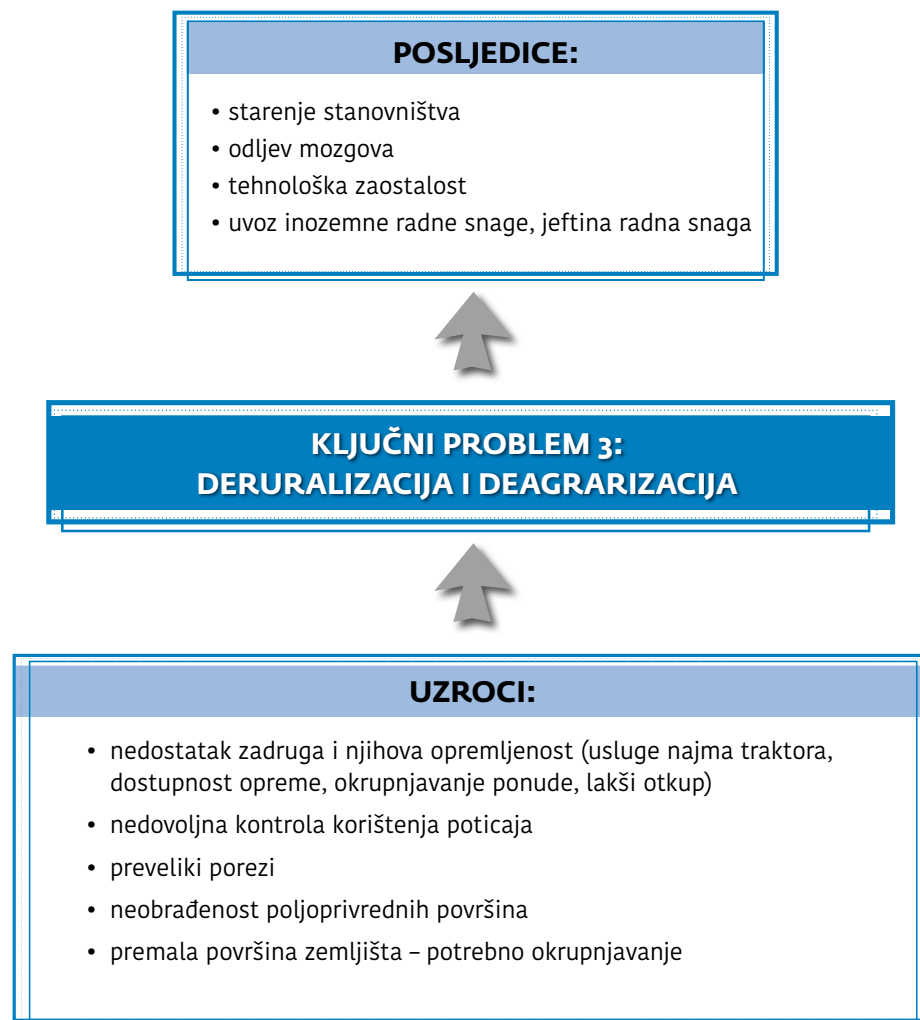
- manjak edukacija za poduzetnike (nedostatak znanja u pripremi projekta i sl.) i nedostatak stručnih djelatnika za usmjeravanje mladih poduzetnika
- nepostojanje poduzetničkih centara na lokalnim razinama gdje će mladi ljudi steći potrebno znanje i iskustvo kako razviti poduzetničku ideju, otvoriti obrt i sl.
- predrasude prema “mladim” poduzetnicima i njihovim poduzetničkim idejama
- nedovoljna motivacija mladih ljudi za poduzetništvo i inovativnost
- mentalitet društva – predrasude starijih ljudi prema mladima (da nemaju dovoljno znanja, iskustva i mudrosti) i neosvijestjenost starijih ljudi o potencijalima mladih ljudi
- preveliki porezi i državni nameti, nemogućnost mladih za početno financijsko ulaganje
- nepovoljan zakonodavni okvir koji prevelikim nametima koči razvoj poduzetništva
- gruba i nepovoljna privatizacija kao trend funkcioniranja državnog sustava koji zanemaruje mlade i male poduzetnike te u odnosu na lošu politiku uvoza i izvoza negativno utječe na svijest mladih ljudi o mogućnosti pokretanja vlastitih obrta i otvorenog konkuriranja na domaćem tržištu
- prevelika birokracija i administracija (više ljudi obavlja isti posao, predugi procesi ishodovanja potrebne papirologije te predugo čekanje na završetke procesa obrade podataka vezanih uz otvaranje obrta/poduzeća.)
- zastarjelost tehnologije (nedostatna infrastruktura, neopremljenost računalima i ostalom tehnologijom) i neadekvatno korištenje mogućih resora tehnoloških elemenata koji utječu na razvoj poduzetničke atmosfere
- nekompetentnost državnih službenika (nedovoljno educirani i informirani)

Dijagramski prikaz problema „Iseljavanje mladih izvan države“

Dijagramski prikaz problema „Deruralizacija i deagrariizacija“

4.3. Problemi mladih u Vukovarsko – srijemskoj županiji

U definiranju i analizi problema mladih u Vukovarsko – srijemskoj županiji sudjelovalo je 12 mladih s područja Vukovarsko – srijemske županije, kao i predstavnici PRONI centra za socijalno podučavanje, Ureda Vukovar, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Vukovar i Vukovarsko – srijemske županije.

Polaznici su prvo kreirali stablo problema, a probleme grupirali u sljedeća područja: obrazovanje, zapošljavanje, socijalna i zdravstvena politika, aktivno sudjelovanje mladih u društvu, kulturi, mobilnosti, informiranju mladih. Kao najveće društvene probleme mladi vide nezaposlenost, korupciju i gospodarske probleme, a lošu kvalitetu obrazovanja vide kao jedan od ključnih problema te smatraju da je kvalitetu obrazovanja nužno podići ako se želi povećati konkurentnost na tržištu rada i smanjiti jaz između onoga što tržište rada nudi u odnosu na kvalitetu radne snage koja izlazi iz obrazovnog sustava. Dodatno se istaknuo i „provlačio“ kroz sva područja problem **neinformiranosti mladih**.

Nakon analize problema i razgovora o uzrocima i posljedicama, tempo rada i zajedničkog dijaloga usmjerio je sudionike na razgovor i identifikaciju aktivnosti odnosno rješenja za navedene probleme, što je pokazatelj inicijative kod mladih i želje za poboljšanjem uvjeta života mladih ljudi.

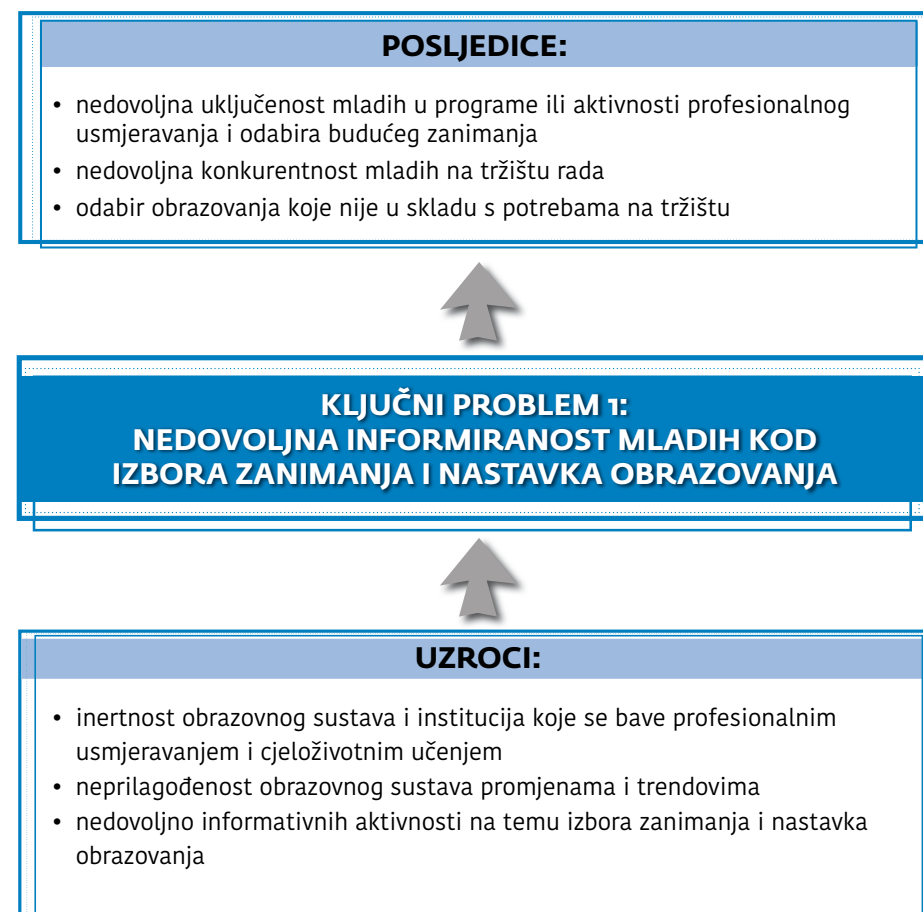
U nastavku se nalaze ključni problemi mladih u Vukovarsko – srijemskoj županiji:

1. Nedovoljna informiranost mladih kod izbora zanimanja i nastavka obrazovanja
2. Niska razina samopouzdanja kod mladih
3. Nedovoljna motiviranost mladih za uključivanje u postojeće aktivnosti u lokalnoj zajednici.

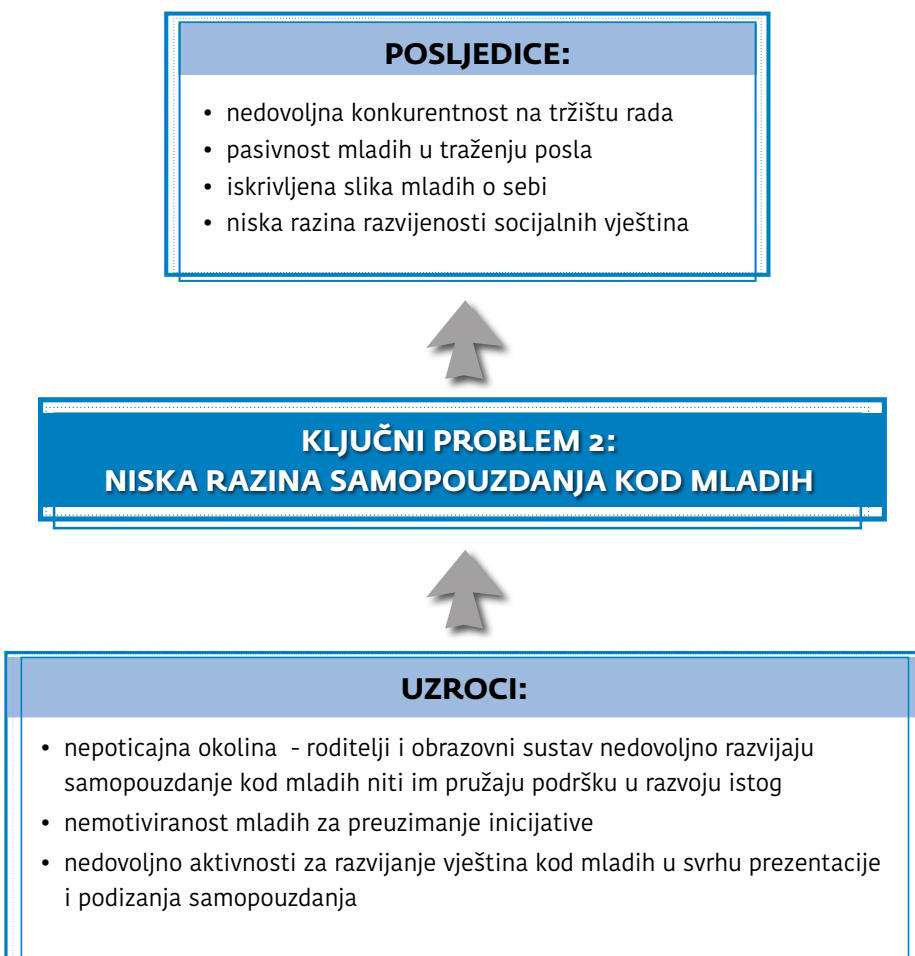

Slika 9 Sastanak mladih i donositelja odluka u okviru Aktivnosti 2.3. Sastanci fokus grupa u Vukovaru

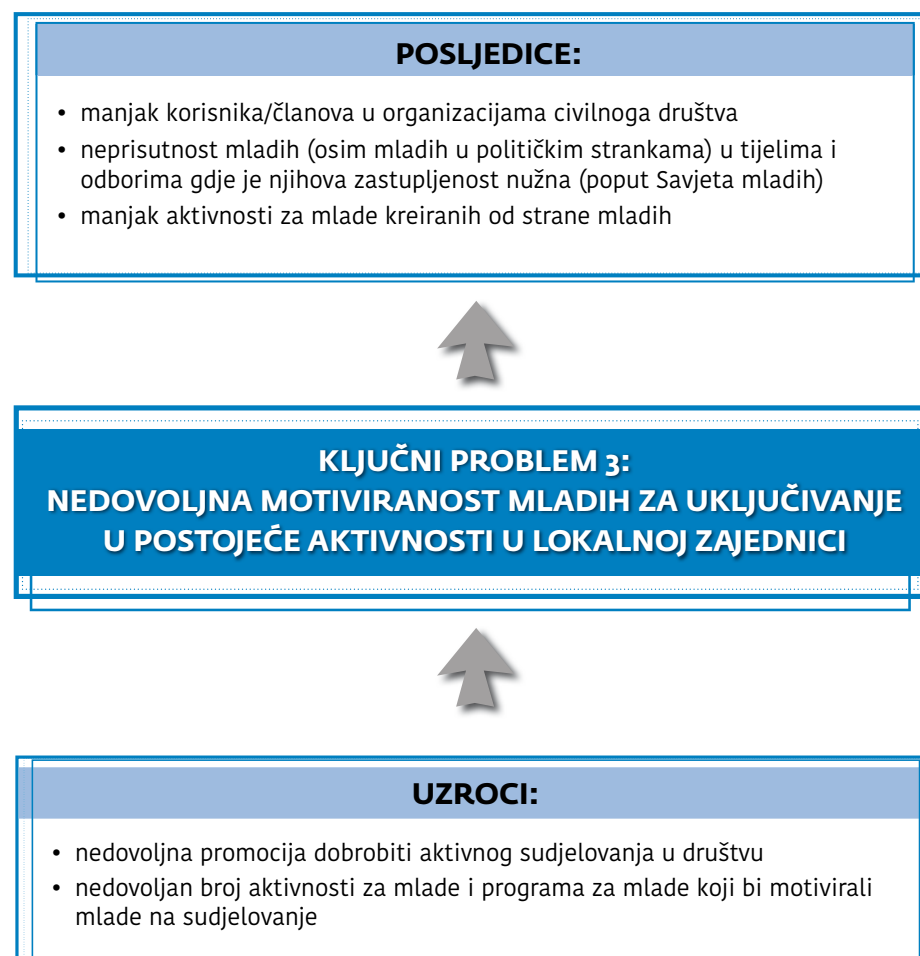
Dijagramski prikaz problema „Nedovoljna informiranost mladih kod izbora zanimanja i nastavka obrazovanja“

Dijagramski prikaz problema „Niska razina samopouzdanja kod mladih“

Dijagramski prikaz problema „Nedovoljna motiviranost mladih za uključivanje u postojeće aktivnosti u lokalnoj zajednici“

4.4. Problemi mladih u Osječko – baranjskoj županiji

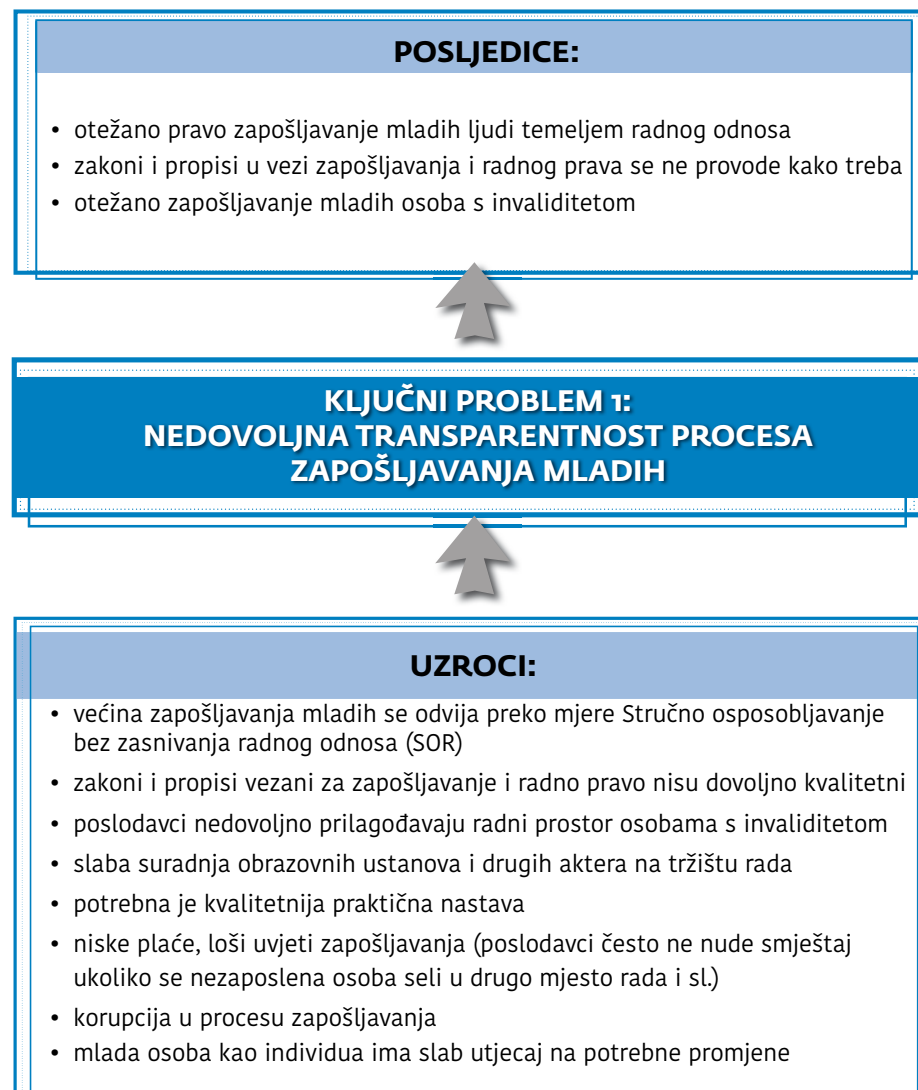
► U definiranju i analizi problema mladih u Osječko - baranjskoj sudjelovalo je 15 mladih s područja Osječko - baranjske županije, kao i predstavnici PRONI centra za socijalno podučavanje, Ureda Osijek, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Regionalnog ureda Osijek i Osječko - Baranjske županije. Kao uvod u zajednički rad i dijalog fokus grupe, mladi su se pobliže upoznali s Nacionalnim programom za mlade 2014. - 2017. godine, njegovim ciljevima, mjerama i aktivnostima. Kako se Nacionalni program za mlade sastoji od sedam područja, odlučeno je da se analiza problema vodi prema tim područjima. Kroz grupni rad i razgovor o problemima te njihovim uzrocima i posljedicama, sudionici su popisali sve identificirane probleme, među kojima su u kasnijem radu odabrali **3 najvažnija problema:**

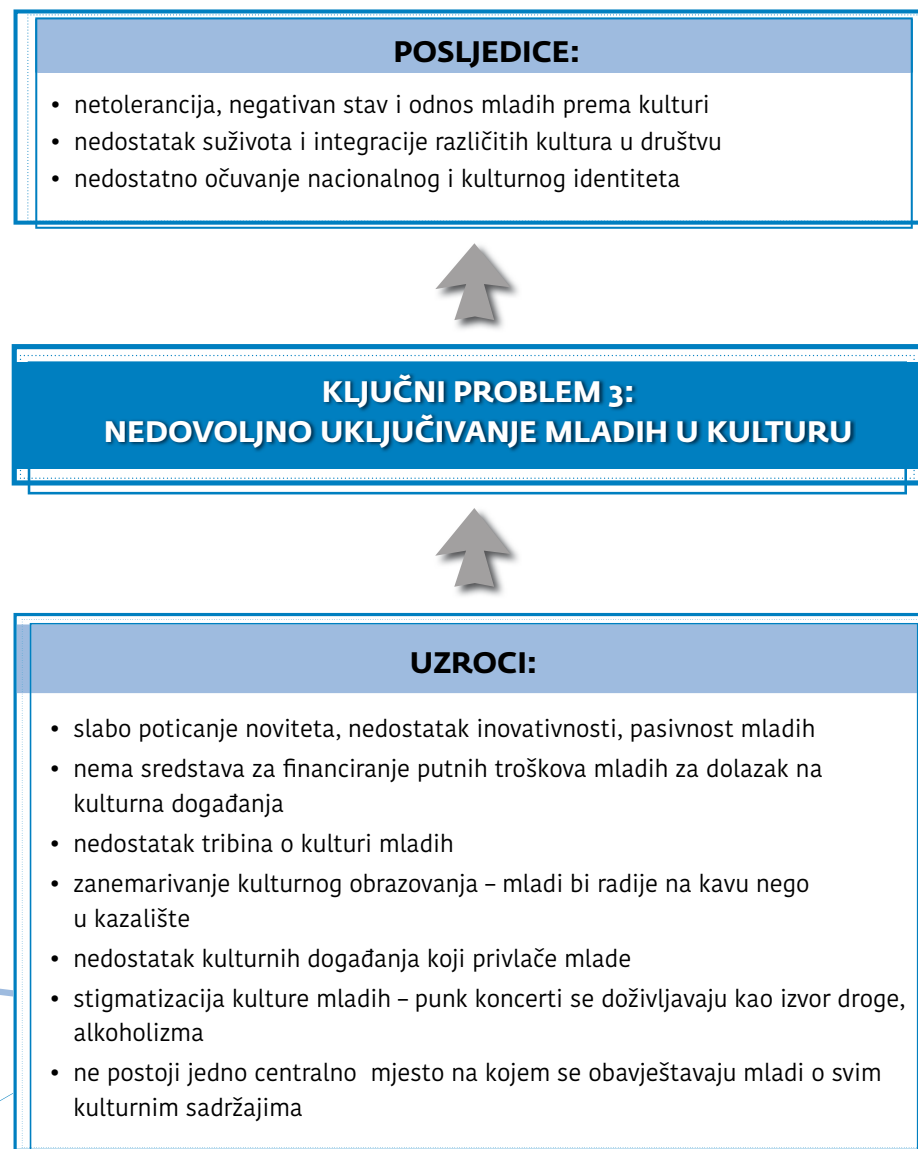
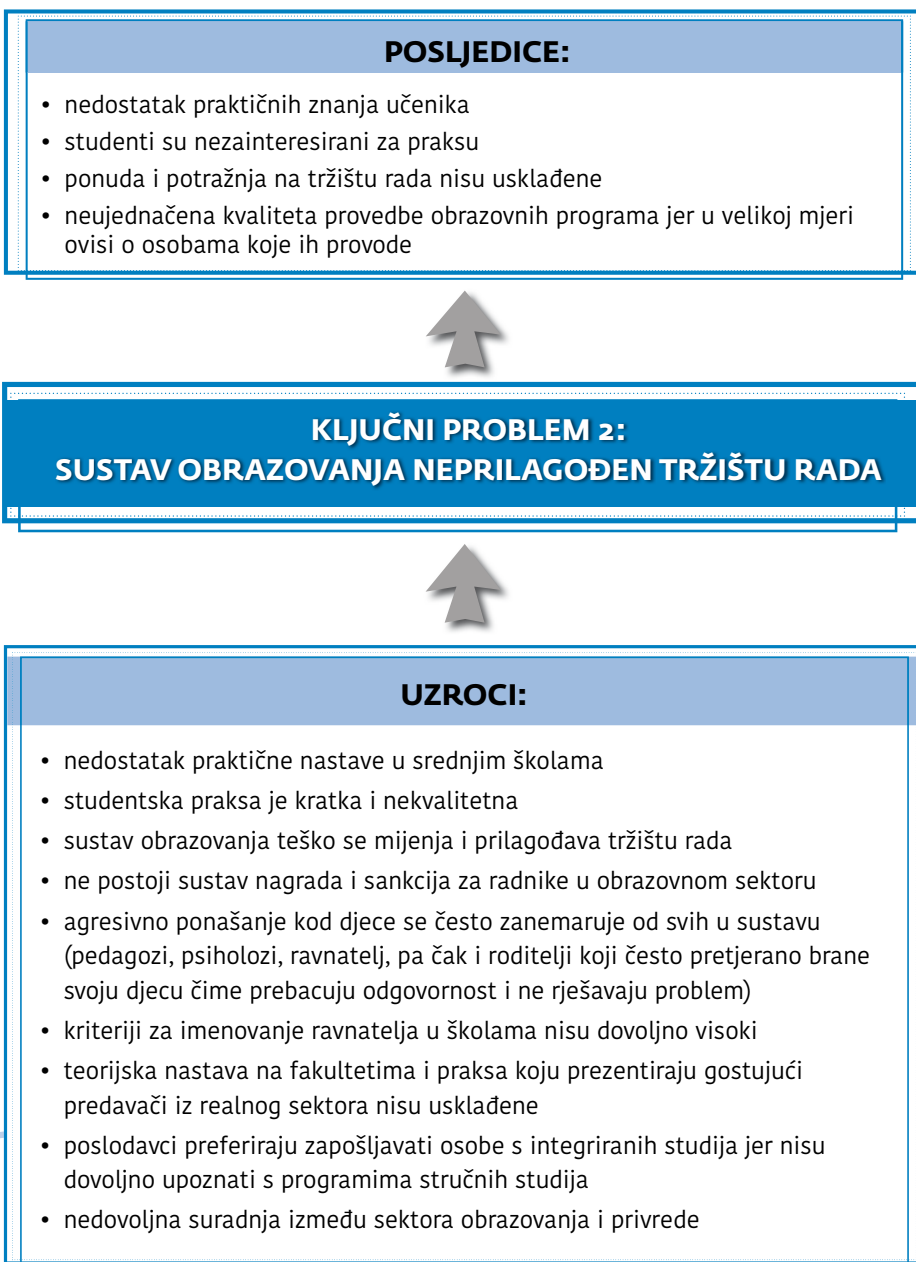
1. Nedovoljna transparentnost procesa zapošljavanja mladih
2. Sustav obrazovanja neprilagođen tržištu rada
3. Nedovoljno uključivanje mladih u kulturu

Slika 10 Sastanak fokus grupe mladih u Osijeku

Dijagramski prikaz problema „Nedovoljna transparentnost procesa zapošljavanja mladih“

4.5. Problemi mladih detektirani kroz online konzultacije

- ▶ U okviru projekta „U čem’ je problem?“, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Sisak proveo je konzultacije s **415 mladih osoba** u dobi od **15 do 29 godina** u Sisačko-moslavačkoj, Vukovarsko - srijemskoj i Osječko-baranjskoj županiji.

Konzultacije su provedene od 5.5.2017. do 31.8.2017. putem on-line upitnika s 18 pitanja (<http://bit.ly/2p88g1q>) čije je popunjavanje bilo u potpunosti anonimno i dobrovoljno. Svrha konzultacija s mladima bila je ispitati mišljenja mladih o problemima i izazovima mladih s kojima se susreću u svakodnevnom životu i na tržištu rada te odrediti prioritete za razvoj politika za mlade.

- Broj sudionika konzultacija: 415
- Trajanje: od 5.5.2017. do 31.8.2017.

Ispitanici su upitani koji su prema njihovom mišljenju najveći problemi mladih u njihovim županijama.

U nastavku je prikazan redoslijed odgovora prema važnosti (od najvažnijeg prema manje važnom):

1. Nezaposlenost mladih
2. Iseljavanje mladih u inozemstvo
3. Nedovoljna briga društva i države za mlade
4. Materijalno – ekonomska nestabilnost mladih
5. Nizak životni standard
6. Nedostatak podrške za mlade poduzetnike početnike
7. Nedostatak prostora za iskazivanje mišljenja mladih
8. Nezainteresiranost mladih za društvene probleme
9. Nedovoljno razvijene životne i „meke“ vještine
10. Deruralizacija

Iz ovih odgovora možemo vidjeti da se oni poklapaju s problemima koje su ustanovili mladi i donositelji odluka tijekom njihovih sastanaka, čime zasigurno doprinose slične okolnosti i uvjeti u gospodarskom razvoju i uvjetima na tržištu rada u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji.

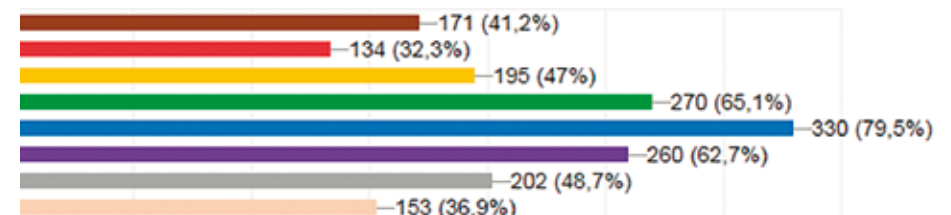
Nezaposlenost mladih (podaci se odnose na **dobnu skupinu 15 - 29 godina**, a postotci se stavljaju u odnos s ukupnim brojem nezaposlenih osoba po županijama); listopad 2017. :

Sisačko – moslavačka županija **25%**
Vukovarsko – srijemska županija **32%**
Osječko – baranjska županija **29%**

Tržište rada zapravo korespondira sa stanjem u gospodarstvu, budući da je težnja gospodarskog razvoja blagostanje građana i što viši doseg životnog standarda. Logično je da su mladi primijetili i istaknuli probleme zapošljavanja i obrazovanja jer se iz stanja na tržištu rada može iščitati neusklađenost potražnje na tržištu rada s obrazovnim sustavom, koji bi trebao biti alat za unaprjeđenje gospodarstva i postizanja što veće zaposlenosti.

Također, ispitanici su upitani koje aktivnosti smatraju da bi trebalo poduzeti kako bi se problemi mladih djelotvornije rješavali, a odgovori su sljedeći:

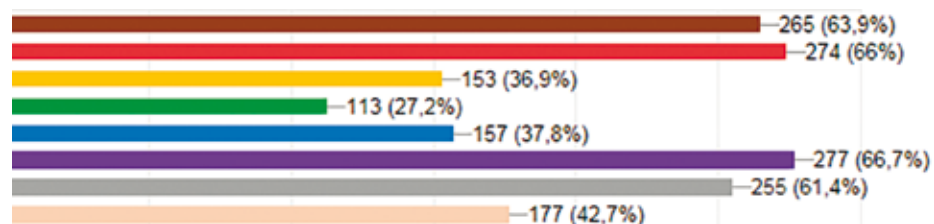
Grafikon: aktivnosti koje ispitanici navode da bi se trebale poduzeti kako bi se problemi mladih djelotvornije rješavali

- veća uključenost mladih u društveno-politički život
- veća dostupnost informacija za mlade (info-centri, web platforme itd.)
- omogućiti sudjelovanje mladih u procesu odlučivanja i razvoju politika za mlade
- osigurati kvalitetno obrazovanje sukladno potrebama tržištu rada
- jačati poticaje za zapošljavanje mladih nakon školovanja
- pružiti dodatnu pomoć pri traženju posla
- veća podrška gradske i/ili županijske uprave radu udruga i klubova mladih i sl.
- priprema i provedba programa/strategija za mlade na županijskoj/lokalnoj razini

Kako bismo saznali više o samom interesu mladih za aktivno uključivanje u društvo, posebice u aktivnostima koje bi doprinijele unaprjeđenju položaja mladih u njihovim zajednicama, ispitanici su upitani u kojim aktivnostima su spremni sudjelovati u cilju rješavanja problema. Prikaz odgovora je:

Grafikon: aktivnosti u kojima ispitanici navode da bi sudjelovali u cilju rješavanja problema

- glasovanje na izborima
- potpisivanje peticije
- organiziranje i/ili sudjelovanje u građanskim prosvjedima i akcijama
- uključivanje u rad političkih stranaka
- uključivanje u rad udruga civilnog društva
- sudjelovanje u humanitarnim inicijativama
- sudjelovanje u volonterskim inicijativama
- donacija ili prikupljanje novčanih sredstava

5

● PRIORITETI ZA RAZVOJ POLITIKA ZA MLADE

Nastavno na poglavlje 4 i identificirane probleme mladih, određeni su prioriteti za razvoj politika za mlade u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji, u obliku područja u kojima treba hitno poboljšati uvjete i položaj mladih osoba. To je bilo moguće kroz određivanje najvažnijih problema mladih, što je pomoglo pri određivanju fokusa daljnjeg djelovanja u politikama za mlade odnosno određivanju prioriteta i mjera.

Svi prioriteti i mjere su finalizirane kroz dijalog i zajednički rad mladih i donositelja odluka u projektu „U čem’ je problem?“ te su isti predstavljeni i komentirani tijekom međžupanijskih sastanaka u Osijeku, Vukovaru i Sisku. Nakon utvrđivanja sličnosti i različitosti u prioritetima mladih u spomenute 3 županije, zaključilo se da mladi većinom imaju iste prioritete u sve tri županije, što je proporcionalno sličnim društvenim i gospodarskim uvjetima u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji.

U nastavku se nalazi **pregled prioriteta, najvažnijih problema i mjera za razvoj politika za mlade po županijama.**

5.1. Prioriteti za razvoj politika za mlade u Sisačko – moslavačkoj županiji

Tabela 1 Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade u Sisačko-moslavačkoj županiji

PODRUČJE/PRIORITET I. OBRAZOVANJE I CJELOŽIVOTNO UČENJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Zastarjeli kurikulum ▶ Nepriznavanje neformalne edukacije ▶ Obrazovanje u RH nije u skladu sa realnim vremenom i potrebama na tržištu rada 	<p>Provesti reformu obrazovanja kako bi se postigao sustav temeljen na stanju u društvu, s pravim omjerom teorije i prakse u obrazovanju te kako bi se premostila zastarjelost aktualnog sustava.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagovarati reformu sustava u skladu s regionalnim potrebama 2. Poticati otvorenost škola prema neformalnom obrazovanju 3. Osigurati logističku i stručnu podršku povećanju udjela praktične nastave 4. Razmjena dobrih praksi na razini HR-EU

PODRUČJE/PRIORITET II. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Mladi nisu svjesni svojih prava i mogućnosti ▶ Mladi nisu upoznati s neformalnim obrazovanjem ▶ Nedovoljno razvijene životne vještine mladih ▶ Društvo mlade doživljava više kao problem nego resurs 	<p>Omogućiti mladima veću razinu sudjelovanja u društvenim procesima</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagovarati građanski odgoj kao instrument osvješćivanja i osnaživanja mladih 2. Poticati volontiranje i aktivno građanstvo 3. Jačati sustav informiranja mladih o mogućnostima javnog sudjelovanja 4. Razmjena dobrih praksi na razini HR-EU

PODRUČJE/PRIORITET III. ZAPOŠLJAVANJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nezaposlenost mladih ▶ Neusklađenost ponude i potražnje na tržištu rada ▶ Pasivnost mladih tražitelja posla ▶ Nedostatak podrške mladim poduzetnicima ▶ Odljev mozgova ▶ Nedovoljno razvijene poduzetničke vještine mladih 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati zapošljivost mladih 2. Poboljšati uvjete za poduzetništvo mladih 	<ol style="list-style-type: none"> 1.1. Razvijati inovativne pristupe poduzetništvu mladih 1.2. Educirati mlade o dostupnim digitalnim alatima za poduzetništvo mladih 1.3. Osigurati poticaje za zapošljavanje mladih na regionalnoj/gradskoj razini 1.4. Razvijati vještine mladih za aktivno traženje posla (nuditi usluge) 2.1. Osigurati financijske potpore poduzetnicima/početnicima (mladima) 2.2. Osigurati fiskalne i porezne olakšice za mlade poduzetnike 2.3. Poticati društveno poduzetništvo 2.4. Nuditi edukacije o osnivanju i vođenju poduzeća i ostalim relevantnim znanjima 2.5. Osnivati poduzetničke centre

5.2. Prioriteti za razvoj politika za mlade u Vukovarsko – srijemskoj županiji

Tabela 2 Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade u Vukovarsko-srijemskoj županiji

PODRUČJE/PRIORITET I. OBRAZOVANJE I CJELOŽIVOTNO UČENJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nedovoljna informiranost mladih pri odabiru zanimanja ▶ Nedovoljan broj aktivnosti koje se provode u svrhu profesionalnog usmjeravanja učenika osnovnih i srednjih škola pri odabiru zanimanja ▶ Neinformiranost mladih o mogućnostima daljnjeg obrazovanja (formalnog i neformalnog) 	<p>Provesti reformu obrazovanja i institucija koje se bave profesionalnim usmjeravanjem i cjeloživotnim učenjem kako bi se postigao dinamičan i aktivan sustav prilagođen promjenama i trendovima suvremenog tržišta rada te uspostavila poticajna okolina za učenike i polaznike obrazovanja</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Predstavljati deficitarna zanimanja i potrebe tržišta rada u obrazovnim institucijama 2. Educirati obrazovne ustanove o važnosti izbora zanimanja 3. Informirati roditelje i učenike o važnosti izbora zanimanja 4. Aktivnije uključiti medije u informiranje mladih o postojećim obrazovnim programima i mogućnostima cjeloživotnog učenja

PODRUČJE/PRIORITET II. ZAPOŠLJAVANJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nedostatak samopouzdanja kod mladih ljudi ▶ Loše predstavljanje mladih na razgovorima za posao ▶ Nedovoljno razvijene samoprezentacijske vještine mladih ▶ Slabo uključivanje mladih u potencijalno korisne projekte i programe 	<p>Povećati samopouzdanje i razviti vještine prezentacije mladih ljudi kako bi ih se motiviralo na preuzimanje inicijativa prilikom traženja posla</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Razviti samoprezentacijske vještine mladih 2. Podići stupanj samopouzdanja kod mladih 3. Promovirati neformalne oblike edukacija 4. Aktivnije uključiti mlade u neformalne oblike edukacija

PODRUČJE/PRIORITET III. AKTIVNO SUDJELOVANJE MLADIH U DRUŠTVU		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nedovoljna motiviranost mladih za uključivanje u postojeće aktivnosti u lokalnoj zajednici ▶ Nedovoljna promocija dobiti aktivnog sudjelovanja u društvu 	<p>Uključiti veći broj mladih u aktivnosti lokalne zajednice</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Podići motiviranost mladih za aktivno sudjelovanje u društvu

5.3. Prioriteti za razvoj politika za mlade u Osječko – baranjskoj županiji

Tabela 3 Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade u Osječko-baranjskoj županiji

PODRUČJE/PRIORITET I. ZAPOŠLJAVANJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Korupcija u procesu zapošljavanja i zapošljavanje nestručnog kadra ▶ Nedovoljno kvalitetan postojeći sustav stjecanja prvog radnog iskustva (Mjera Stručno osposobljavanje za rad bez zasnivanja radnog odnosa „SOR“) ▶ Zakoni i propisi u vezi zapošljavanja (radnog prava) neadekvatni ili se ne provode kako treba 	<p>Povećati transparentnost i poboljšati učinkovitost sustava zapošljavanja</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dati podršku suzbijanju korupcije u sustavu zapošljavanja 2. Unaprijediti postojeći sustav stjecanja radnog iskustva 3. Informirati i obrazovati mlade

PODRUČJE/PRIORITET II. OBRAZOVANJE I CJELOŽIVOTNO UČENJE		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Nedostatak prakse u učenju i studiranju ▶ Kvaliteta provedbe školskih programa uvelike ovisi i varira o motivaciji i kvaliteti osoba koje ih provode ▶ Agresivno ponašanje kod učenika se često zanemaruje od svih u sustavu ▶ Sustav obrazovanja se teško mijenja i prilagođava potrebama tržišta rada 	<p>Provesti reformu obrazovanja kako bi se postigao sustav temeljen na potrebama tržišta rada i društva, pravog omjera teorije i prakse u obrazovanju te premostila zastarjelost aktualnog sustava</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jačati sustav prakse u obrazovanju 2. Podići kvalitetu sustava obrazovanja 3. Djelovati na prepoznavanju i prevenciji agresivnog ponašanja kod učenika 4. Ojačati suradnju obrazovnih ustanova i tržišta rada u kontekstu prilagođavanja obrazovnih programa tržištu rada i upisnih politika u škole i na fakultete

PODRUČJE/PRIORITET III. KULTURA I MLADI		
PROBLEMI	CILJ	MJERE
<ul style="list-style-type: none"> ▶ Prometna i financijska nedostupnost kulturnih događanja ▶ Ne postoji jedno mjesto na kojem se obavještavaju mladi i građani o svim kulturnim sadržajima ▶ Nedostatno očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta ▶ Zanemarivanje kulturnog obrazovanja kod mladih 	<p>Omogućiti mladima širu i dostupniju ponudu kulturnih događanja uz mogućnosti aktivnog sudjelovanja u kulturnom obrazovanju i očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Povećati dostupnost (prometnu i financijsku) kulturnih događanja u regiji 2. Popularizirati kulturna događanja među mladima 3. Jačati lokalni i nacionalni kulturni identitet 4. Pružati pomoć u afirmaciji mladih umjetnika

5.4. Prioriteti za razvoj politika za mlade na temelju online konzultacija s mladima

Tijekom provođenja **online konzultacija s mladima** od svibnja do kolovoza 2017. godine, **415 ispitanika**, koji su pristupili konzultacijama i popunili upitnik, odgovorili su na pitanje koji su prema njihovom mišljenju najvažniji prioriteti za povećanje kvalitete života mladih u njihovim županijama. U nastavku je prikazan redoslijed odgovora prema važnosti (od najvažnijeg prema manje važnom):

- ▼
1. Mogućnost zaposlenja mladih
  2. Kvalitetno formalno obrazovanje
  3. Sigurnost
  4. Mogućnost samostalnog stanovanja
  5. Zdravlje i reproduktivno zdravlje
  6. Javni prijevoz i prometna povezanost
  7. Povoljna poduzetnička klima
  8. Uvjeti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena
  9. Viša razina informiranosti mladih
  10. Socijalna zaštita i pomoć ugroženim skupinama

Cjelokupne rezultate online konzultacija s mladima možete pronaći u **Prilogu I.** ovog dokumenta.

6

● DISEMINACIJA I ŠIRENJE REZULTATA

Diseminacija ovog dokumenta kao rezultata projekta, vršit će se kroz razne informativne događaje, radionice i sastanke, kako mladih, tako i uključenih organizacija. Plan diseminacijskih aktivnosti izrađen je tijekom međuzupanijskih sastanaka zajedničkim promišljanjem i planiranjem mladih i donositelja odluka. Razlozi zbog kojih je diseminacija važna jesu dijeljenje rezultata projekta s onima koje zanimaju slične teme, razvijanje novih ideja, pronalaženje partnera za buduće projekte te u konačnici razvoj politika za mlade, čime se unapređuje rad organizacija i donositelja politika iz interesnog područja mladih te poboljšava položaj mladih u društvu.

Ovaj dokument, „**Analiza prioriteta za razvoj politika za mlade**“, dostupan je na web stranicama nositelja i partnera te diseminacijskoj platformi. Radi se o platformi za rezultate projekata Erasmus+; bazi podataka programa Erasmus+ Europske komisije. Na njoj su dostupni opisi svih projekata koji se financiraju u okviru programa, uključujući kontaktne podatke organizacija koje u njima sudjeluju, kao i rezultati završenih projekata, uključujući i poveznice na mrežne stranice. Publikacija se može potražiti u Sisku, Vukovaru i Osijeku u uredima Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Info – centrima za mlade i PRONI Centru za socijalno podučavanje, kao i Volonterskom centru Sisak.

Matea Stričić, Agencija lokalne demokracije Sisak

Sudjelovanjem u projektu „U čem’ je problem?“ stekla sam realnu sliku i uvid u probleme mladih u tri siromašnije županije u zemlji. Izuzetno mi je drago što sam imala prilike upoznati i druge koji djeluju i rade u civilnom sektoru, ali također i sve mlade koji su pridonijeli svojim mišljenjima i prijedlozima u području politika za mlade. Od nezaposlenosti, slabe informiranosti mladih preko manjkavosti u obrazovnom sustavu do nezainteresiranosti za aktivno uključivanje u zajednicu - sve su to manje ili više glavni problemi koji muče mlade u Sisačko - moslavačkoj, Osječko - baranjskoj i Vukovarsko - srijemskoj županiji. Ono što zabrinjava je što mladi često ne znaju kome se obratiti i gdje pronaći informacije. Sudionici su imali konstruktivne prijedloge i ideje te mi se javila želja za nastavkom projekta.

Da nije sve tako crno, dokazuju zanimljiva poznanstva koja sam ostvarila u navedenim sredinama kojima je svrha i umrežavanje. Program je izuzetno korisno osmišljen s ciljem razvijanja dodatnih osam kompetencija propisanih u okviru EU. Uvjerenam kako sam razvila svoje prezentacijske i komunikacijske vještine, ali i socijalne pritom, upoznajući i neke od kulturnih različitosti u određenim sredinama.

Ovaj projekt polučio je konkretne rezultate koji mogu biti izvrsna baza i polazište za daljnja istraživanja ili nadogradnju projektne ideje. Izravan susret mladih i donositelja odluka omogućio je i jednima i drugima pozvati na suradnju bez susprezanja. Oduševila me metodologija rada moderatora sastanaka radnih skupina i njihova efikasnost u vidu žustre rasprave, „brainstorminga“, interaktivnog grupnog rada. Niti u jednom trenutku nije se gubila dinamika provedbe. Oduševljena sam svim sudionicima i voljela bih se opet sresti s njima, bilo u formalnom ili neformalnom kontekstu.

Bliži se kraj projekta, krucijalno pitanje ostaje koji su najpogodniji načini diseminacije rezultata, njihova važnost i utjecaj na ciljane skupine te što dalje, što će se dogoditi nakon projekta i u kojoj mjeri će se rezultati projekta ogledati u izrađenim politikama za mlade. To su pitanja o kojima često razmišljam i to ne samo u okviru ovog projekta. Drago mi je jer me ovaj projekt potaknuo da analitički i kritički promišljam o spomenutim temama. Nadam se da ću se imati prilike intenzivnije uključiti u ovakve i slične projekte i nastaviti s radom s mladima.

Slika 11 Grupni rad donositelja odluka u projektu “U čem’ je problem?”

”

Tamara Đurin Protulipac,
Hrvatski zavod za zapošljavanje,
Područni ured Sisak

Sudjelovanjem u ovom projektu naučila sam mnogo o politikama za mlade te o neformalnim metodama rada s mladima. Saznanja dobivena provođenjem ovog projekta vrijedan su pokazatelj smjera u kojem bi se politike vezane za mlade trebale kreirati, a ujedno su i temelj za nastavak ove tematike u vidu izrade i prijavljivanja novih projekata.

“

Slika 12 Izobrazba donositelja odluka u upravljanju procesima razvoja politika za mlade u Sisku

● ZAKLJUČCI

Ako usporedimo podatke o **prioritetima** u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji, primijetit ćemo da su zajednička **dva prioriteta** u sve tri županije, a to su:

zapošljavanje i obrazovanje.

Dodatno, uspoređujući rezultate on-line konzultacija (**dostupni u Prilogu I**) s rezultatima direktnog rada odnosno sastanaka mladih i donositelja odluka, prvo možemo primijetiti kako je fokus na zapošljavanje i obrazovanje jednako prisutan, što svakako označava ova područja kao prioriteta područja u kojima treba hitno poboljšati položaj mladih, jer se unutar tih područja nalazi najviše problema koji muče mlade u uključenim županijama. Zasiurno je povezanost ta dva prioriteta i značajan utjecaj koji imaju na živote mladih ljudi, zapravo njihovu egzistenciju, utjecala na prepoznavanje zapošljavanja i obrazovanja kao zajedničkih prioriteta u sve tri županije. Nezaposlenost mladih je jedan od najvećih problema današnjice koji pogađa ne samo pojedinca, nego i društvo u cjelini te sa sobom nosi negativne ekonomske i socijalne implikacije. Sustav obrazovanja je zastario i nije u skladu s modernim tržištem rada, tehnološkim razvojem i potrebama poslodavaca. Neusklađenost sustava obrazovanja s potrebama tržišta rada i nezaposlenost mladih su zasiurno znakovi upozorenja i smjernice za daljnja djelovanja, posebice u strateškom planiranju i razvoju politika za mlade.

”

Zadovoljan sam u potpunosti što sam u svojstvu člana Savjeta mladih Grada Osijeka aktivno sudjelovao u provedbi projekta, a kroz strukturirane dijaloge u svom i ostalim gradovima upoznao mlade osobe i ostale koji imaju namjeru unaprjeđivanje položaja mladih osoba u županijama obuhvaćenim projektom. Posebno zanimljiva bila je završna usporedba glavnih sličnosti i različitosti problema mladih među županijama, a iskreno vjerujem da će projekt rezultirati aktivnijim sudjelovanjem mladih u društvu, ali i na povećanje svijesti donositelja odluka o problemima mladih u području rada s mladima.

Marko Perković, mladi sudionik

“

Treći prioritet: aktivno sudjelovanje mladih u društvu vs. kultura i mladi

Jedina različitost među uključenim županijama očituje se u **trećem prioritetu** za razvoj politike za mlade. Dok su se mladi iz Sisačko – moslavačke i Vukovarsko srijemske županije složili u tome da im je treći prioritet **aktivno sudjelovanje mladih u društvu**, mladi iz Osječko – baranjske županije su kao treći prioritet vidjeli **kulturu i mlade**. U tom pogledu mladi žele da im kultura i kulturna događanja budu što dostupnija; uz nedovoljnu dostupnost informacija o tome, mladi ističu i prometnu i financijsku nedostupnost kulturnih događanja. Mladi iz Vukovarsko – srijemske županije i Sisačko – moslavačke županije smatraju da mladi nisu dovoljno uključeni u društvo, odnosno u društvene procese i aktivnosti lokalne zajednice, a tu kao glavne temelje za djelovanje vide podizanje motivacije i veću dostupnost informacija. Jedan od načina većeg uključivanja mladih u društvo jest i uključenost u razvoj politika za mlade. Prioritet ‘Aktivno sudjelovanje mladih u društvu’ koji je posebno prepoznat u Sisačko – moslavačkoj i Vukovarsko – srijemskoj županiji, svakako ukazuje na važan zaključak čitavog projekta ‘**U čem je problem?**’, a to je kako mladi, nakon sudjelovanja u projektu, vide i svoju ulogu u procesu rješavanja prepoznatih problema.

Ovaj projekt mi je pokazao da i mladi bez nekakvog iskustva u donošenju odluka mogu sudjelovati u nečem važnom i dati svoje mišljenje koje će biti cijenjeno, a ne ismijavano. Bilo mi je jako zanimljivo jer smo učili kako i mi možemo pridonijeti odlukama sa svojim mišljenjima. Sastanci su zabavni jer smo otvoreno pričali jedni s drugima i na taj način bolje sve napravili nego da smo samo mi sjedili a vi pričali o tome. Također sastanak s grupama iz Osijeka i Vukovara u Sisku je bio odličan. Opušten i otvoren razgovor o svemu dao je velik doprinos ovome projektu. Isto tako, upoznavanje tih grupa sa Siskom je bilo super, jer je baš bilo dobro i ljudi su naučili puno zanimljivih stvari o Sisku. Jedino mi je žao što zbog fakulteta nisam mogao prisustvovati sastancima u Osijeku i Vukovaru. Nadam se da će biti još sastanaka na kojima ću moći sudjelovati.

Karlo Brodarec Prečanica, mladi sudionik

Prilikom razvoja **politika za mlade** i donošenja odluka, važno je poznavati potrebe i probleme mladih. Razgovor s mladima kao ciljanom skupinom, na koju se i želi pozitivno utjecati tim politikama, je zapravo logičan korak kako bi te politike bile učinkovite i korisne za zajednicu. Koristeći taj pristup i strukturirani dijalog kao alat, u projektu „U čem’ je problem?“ omogućena je razmjena mišljenja i informacija. Provedba ovakvog projekta nas upućuje na činjenicu da je prepoznata važnost sudjelovanja mladih u procesima donošenja odluka na lokalnim i regionalnim, pa i nacionalnim razinama, kao i njihovo sudjelovanje u adekvatnoj primjeni donesenih zaključaka i preporuka kako bi mladi svojim iskustvom, znanjem i perspektivama doprinijeli svom položaju i položaju svojih generacija kroz rad brojnih nadležnih institucija. Donositelji odluka su kroz rad s mladima, kojima su zapravo relevantne politike namijenjene, uvidjeli da bez „inputa“ mladih nije moguće kreirati primjenjivu politiku koja će raditi na dobrobit položaja mladih.

Mladi su tijekom projekta imali priliku objasniti gdje stvari ne funkcioniraju i kako bi ih bilo najbolje riješiti. Donositelji odluka su tijekom projekta imali priliku uvidjeti potrebu i svrhu povećanja razine i kvalitete participacije mladih u svim fazama kreiranja, provedbe i evaluacije politika za mlade, kako bi se osigurala relevantnost i efektivnost politika za mlade kao javne politike.

Mladi su neprocjenjivi društveni kapital i pokretačka snaga svakog društva za koje je potrebno osigurati uvjete i stvoriti okvir za njihovo aktivno sudjelovanje u društvenom i demokratskom životu. Na taj način daje se prilika mladima da govore i utječu na probleme koji se na njih odnose, da sudjeluju u stvaranju pozitivnih promjena u budućnosti i daju doprinos razvoju znanja, politika, kulture i društva u cjelini.

8. O NAMA

Kao što smo već spomenuli, projekt „U čem' je problem?“ u okviru kojeg je izrađen ovaj dokument, proveo je Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak u partnerstvu s Regionalnim uredom Osijek i Područnim uredom Vukovar, Sisačko – moslavačkom županijom, Vukovarsko – srijemskom županijom, Agencijom lokalne demokracije Sisak i PRONI Centrom za socijalno podučavanje te u suradnji s Osječko – baranjskom županijom.

8.1. Hrvatski zavod za zapošljavanje

Hrvatski zavod za zapošljavanje (HZZ), javna je ustanova u vlasništvu Republike Hrvatske, ustrojena Zakonom o posredovanju pri zapošljavanju i pravima za vrijeme nezaposlenosti, sa zadaćom rješavanja pitanja iz problematike vezane uz zapošljavanje i nezaposlenost u najširem značenju tih pojmova. HZZ je vodeći sudionik u razvoju hrvatskog tržišta rada, poglavito u objedinjavanju cjelokupne ponude i potražnje rada da bi se postigla puna zaposlenost. Zavod obavlja poslove iz svoje djelatnosti kroz Središnji ured, 5 regionalnih ureda, 17 područnih ureda i 99 ispostava, te na taj način omogućuje dostupnost svojih usluga na cijelom prostoru Republike Hrvatske.

U regionalnim i područnim uredima HZZ-a obavljaju se sljedeći poslovi:

- vođenje evidencije o nezaposlenim osobama, ostalim tražiteljima zaposlenja i drugim osobama koje koriste usluge Zavoda,
- posredovanje pri zapošljavanju između poslodavaca i osoba koje traže zaposlenje, praćenje potrebe za radnicima, njihovo zapošljavanje, te u tom poslu surađivanje s poslodavcima i drugim pravnim i fizičkim osobama koje se bave posredovanjem pri zapošljavanju,
- vršenje usluga poslodavcima prema njihovim posebnim zahtjevima uz nadoknadu troškova,
- u suradnji s poslodavcima, obrazovnim ustanovama i drugim pravnim osobama, organizacija i provođenje pripreme za zapošljavanje,
- provođenje aktivne politike zapošljavanja,

- surađivanje sa socijalnim partnerima i ostalim dionicima na tržištu rada,
- obavlja poslove posredovanja pri zapošljavanju hrvatskih državljana u inozemstvu i ostvarivanja njihovih prava,
- rješava o pravima po osnovi nezaposlenosti u prvom stupnju i obavlja isplatu temeljem donesenih rješenja.

U regionalnim i područnim uredima HZZ-a obavljaju se sljedeći poslovi:

- provođenje međunarodnih ugovora o zapošljavanju te razmjena podataka o slobodnim radnim mjestima u okviru mreže Europskih službi za zapošljavanje (EURES),
- poslovi Migracijsko informacijskog centra (MIC) – informacijski centri za radnike migrante,
- zastupanje u vezi sa sudskim sporovima,
- obrazovanje radnika,
- provedba pojedinih postupaka javne nabave,
- izdavanje regionalnih stručno-informativnih publikacija,
- nadzor nad radom područnih ureda.

Nositelj projekta, Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak, kao i partneri **Regionalni ured Osijek** te **Područni ured Vukovar** djeluju u neposrednom radu s nezaposlenim osobama u nepovoljnom položaju na tržištu rada, među kojima se nalaze i mlade osobe, putem obavljanja svojih redovnih djelatnosti savjetovanja i posredovanja pri zapošljavanju. U sklopu HZZ-a rade **savjetnici za zapošljavanje** koji su specijalizirani za rad s **mladim nezaposlenim osobama do 29 godina** ali i savjetnici koji rade na **profesionalnom usmjeravanju učenika i studenata**. Uz to, HZZ provodi **projekte financirane iz EU fondova** u ulozi nositelja, partnera i suradnika te provodi mjere aktivne politike zapošljavanja koje doprinose zapošljavanju svih **ugroženih skupina; poput osoba s invaliditetom, mladih, žena, starijih osoba i ostalih marginaliziranih skupina**. Za poticanje zapošljavanja mladih osoba posebno se provodi program mjera pod nazivom **„Garancija za mlade“**.

8.2. Sisačko – moslavačka županija

Sisačko - moslavačka županija (SMŽ) je jedinica regionalne samouprave sa sjedištem u Sisku, po površini je među najvećim županijama u Republici Hrvatskoj. Ovlašteni zastupnik i voditelj županije je župan koji ima tri zamjenika. Županija je ustrojena je kroz **9 upravnih odjela i služ-**

bi. U prethodne tri godine SMŽ je provela **35 infrastrukturnih projekata** u kojima je bila nositelj projekta ili je kao partner aktivno sudjelovala u provedbi projektnih aktivnosti. Projekti su financirani iz decentraliziranih sredstava iz državnog proračuna, sredstava iz županijskog proračuna, kreditnih sredstava i fondova EU. Osim infrastrukturnih projekata, SMŽ ima iskustvo u provedbi EU projekata financiranih kroz Program za cjeloživotno učenje, Program Jugoistočne Europe, FP7, Program IPA IIIc – Regionalna konkurentnost, Program IPA IV. - Razvoj ljudskih potencijala.

Sisačko-moslavačka županija je dio administrativno - teritorijalnog ustroja Republike Hrvatske sa sjedištem u Sisku. Sisačko - moslavačka županija **treća je po veličini hrvatska županija** s površinom od **4.468 četvornih kilometara**, koja pokriva **7,89 posto teritorija Republike Hrvatske**. Smještena je u trokutu što ga čine gradovi Zagreb - Karlovac – Sisak, dok na jugu graniči s Bosnom i Hercegovinom. Na temelju popisa stanovništva 2011. godine županija u **7 gradova i 12 općina** ima 172.439 stanovnika. Administrativno i političko središte županije je **Sisak**.

Glavne industrijske grane su **prerađivačka industrija** i to **izvodnja kemikalija i kemijskih proizvoda**, zatim slijedi proizvodnja **električne energije**, proizvodnja **naftnih derivata**, proizvodnja hrane i pića, proizvodnja metala i proizvoda od metala, vađenje sirove nafte i plina te drvna industrija, dok je udio ostalih djelatnosti **znatno manji**.

8.3. Vukovarsko – srijemska županija

Vukovarsko - srijemska županija je jedinica regionalne samouprave kojoj je ovlaštenu zastupnik župan, koji ima 3 zamjenika. Županija ima **13 upravnih odjela** koji u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, razvojnim agencijama, institucijama, tvrtkama i organizacijama civilnog društva vode brigu o ekonomskom i društvenom razvoju cijele županije. Sa svojim aktivnostima žele stvoriti uvjete za razvoj **konkurentnog i održivog gospodarstva, zaštite okoliša, razvoj ljudskih resursa** te doprinijeti poboljšanju kvalitete života, očuvanju **kulturne baštine, zdravstva i socijalne** uključenosti. Vukovarsko- srijemska županija aktivno je sudjelovala u radnim skupinama za programiranje **prekograničnih i transnacionalnih** programa za **financijske perspektive 2007. – 2013. i 2014. - 2020.**

Vukovarsko - srijemska županija smještena je na krajnjem sjeveroistoku Republike Hrvatske. Leži u međurječju između Dunava i Save i zauzima dijelove povijesnih pokrajina istočne Slavonije i zapadnog Srijema. Površina Vukovarsko-srijemske županije je **2448 km²**, na kojoj prevladavaju oranice, vinogradi, voćnjaci i šume. Tlo, blaga kontinentalna klima i povoljan godišnji raspored oborina ovog podneblja omogućavaju **kvalitetnu poljoprivrednu proizvodnju.**

Vukovarsko - srijemska županija ima **84 naseljena mjesta**, koja u organizacijskom pogledu čine **5 gradova** (Vukovar, Ilok, Vinkovci, Županja i Otok) i **26 općina**. Osobitost ovog kraja jesu mnoga velika sela sa po više tisuća stanovnika.

8.4. Osječko – baranjska županija

Osječko - baranjska županija je jedinica regionalne samouprave, čije poslove obavljaju županijska skupština, župan i upravna tijela županije. Župan je ovlaštenu zastupnik i voditelj županije i ima tri zamjenika. Županija ima **8 upravnih odjela i 2 službe** kojima upravljaju pročelnici. Upravni odjeli Osječko - baranjske županije, u suradnji s jedinicama lokalne samouprave, regionalnim/lokalnim razvojnim agencijama, institucijama, tvrtkama i organizacijama civilnog društva vode brigu o ekonomskom i društvenom razvoju cijele županije. Svojim aktivnostima žele stvoriti uvjete za razvoj **konkurentnog i održivog gospodarstva, zaštite okoliša, razvoj ljudskih resursa** te doprinijeti poboljšanju kvalitete života, očuvanju **kulturne baštine, zdravstva i socijalne** uključenosti. Osječko - baranjska županija aktivno sudjeluje u izradi strateških razvojnih dokumenata.

Osječko-baranjska županija je kontinentalna županija u Panonskoj nizini na sjeveroistoku Hrvatske, smještena na površini od **4.152 km²** na plodnom tlu Panonske nizine između rijeke Save, Drave i Dunava. Područje županije pretežito je ravničarsko i pogoduje razvitku poljoprivrede. Od ukupno **23 djelatnosti industrijske proizvodnje** na području županije, najviše je zastupljena **prerađivačka industrija** i to proizvodnja **hrane i pića**, te **proizvodnja celuloze, papira i proizvoda od papira**, a zatim slijedi proizvodnja **kemikalija i kemijskih proizvoda.**

Županija obuhvaća **264 naselja smještena u 42 jedinice lokalne samouprave** od kojih je **7 sa statusom grada** (Beli Manastir, Belišće, Donji Miholjac, Đakovo, Našice, Osijek i Valpovo) te **35 sa statusom općine.**

8.5. Agencija lokalne demokracije Sisak

Agencija lokalne demokracije Sisak je nevladina, neprofitna organizacija osnovana 1996. kao pilot projekt Kongresa lokalnih i regionalnih vlasti Vijeća Europe s ciljem podrške lokalnim demokratskim procesima, promoviranja ljudskih prava i aktivnog građanstva te međunarodne suradnje. Od 2006. je nacionalna organizacija koja koristi specifičnu metodologiju multilateralne decentralizirane suradnje u partnerstvu s lokalnim i regionalnim vlastima i drugim nevladinim organizacijama u i izvan Hrvatske. Strateški pravci: **1. Lokalna demokracija, 2. Aktivno građanstvo, 3. Volonterski program, 4. Za zajednicu bez nasilja u obitelji i 5. Organizacijski razvoj.** 2011. godine uspostavljen je **Volonterski centar Sisak** koji djeluje pri **ALD Sisak** s ciljem promocije **aktivnog građanstva, strukturnog volonterstva, socijalne kohezije i zapošljavanja.**

Vizija Agencije jest društvo u kojem svaki pojedinac ima jednake mogućnosti iskorištavanja vlastitih potencijala. **Mir, ljudska prava, tolerancija, mobilnost i bogatstvo različitosti** odlike su toga društva. **Promicanjem ljudskih prava, očuvanjem mira te jačanjem lokalne demokracije,** Agencija **pridonosi razvoju lokalne zajednice i aktivnoga građanstva.** Provedbom neprofitnih programa, povezivanjem i umrežavanjem odgovara na potrebe pojedinca, lokalne uprave i šire zajednice.

U početku svog djelovanja, tada Ambasada lokalne demokracije - Sisak, kao međunarodna organizacija odgovara na trenutne potrebe teritorija u vidu humanitarne pomoći i upravljanju kriznim situacijama. Kako se mijenjaju potrebe teritorija, tako i ALD Sisak sve više radi na demokratskoj reformi i izgradnji kapaciteta da bi se osigurala što lakša demokratska tranzicija. Osim toga pomaže u primjeni europskih standarda u svim poljima života jedne zajednice. Ono što je na početku počelo kao pilot projekt, razvilo se u **održivu organizaciju s mrežom lokalnih stručnjaka** koja svojim programima prati potrebe zajednice i **svojim rezultatima odgovara na njih.**

8.6. PRONI Centar za socijalno podučavanje

PRONI Centar za socijalno podučavanje je nevladina, neprofitna udruga građana osnovana 1998. godine, sa sjedištem u Osijeku te uredima u Osijeku, Sisku i Vukovaru. Kroz svoju viziju PRONI Centar nastoji poticati suradnju i razumijevanje među ljudima. **PRONI Centar želi osposobiti mlade ljude u cilju preuzimanja odgovornosti za sebe i razvitka društva kojeg su dio,** društva u kojem su njihove potrebe prepoznate i nailaze na odgovor na svim razinama. **Cilj organizacije je pomoći mladima u poboljšanju kvalitete življenja, pronalaženju mogućnosti i osvješćivanju o postojanju izbora.** Velika želja organizacije je da mladi ljudi aktivno sudjeluju u procesima donošenja odluka koje ih se tiču i na taj način preuzimaju odgovornost u procesu društvene promjene, **da mladi ljudi budu savjesni, odgovorni, aktivni građani u svojim zajednicama koji doprinose razvoju demokracije i društva.** Stoga poticanje sudjelovanja mladih ljudi i njihovo samo-osnaživanje čini okosnicu rada organizacije.

Kroz svoju misiju, **PRONI Centar posebnu pozornost u svom radu posvećuje mladima, uvažavajući različitosti** etničkog podrijetla, vjere, kulture, spola i rase. PRONI Centar djeluje na području Hrvatske, s posebnim naglaskom na poslijeratna područja gdje je osobito izražena potreba za društvenom rekonstrukcijom. U svom djelovanju PRONI Centar koristi iskustva i primjere pozitivnih praksi iz zemalja EU, te razvija suradnju i sa zemljama kojima iskustva iz RH mogu pomoći pri vlastitom društvenom razvoju. PRONI Centar radi s mladim ljudima, organizacijama civilnog društva i vladajućim strukturama koristeći cjeloviti razvojni pristup na područjima obrazovanja, rada s mladima i razvoja politika. **Cilj PRONI Centra** je poduprijeti osobni razvoj mladog čovjeka osnažujući njegove individualne potencijale u prevladavanju poteškoća. **Osobni razvoj vide kao temeljni alat** mladog čovjeka da se samouvjerenost suoči s izazovima prouzrokovanim teškom situacijom i uvjetima, te da preuzme odgovornost za svoj život i razvoj društva kojeg je dio.

Razvoj partnerstava i njegovanje suradnje s različitim su-dionicima (**udruge mladih, druge organizacije civilnog društva, lokalne, regionalne i nacionalne vlasti, javne institucije, poslovni subjekti**) predstavljaju temelj spomenutih procesa i način postizanja ciljeva. Pristup PRONI Centra počiva na metodama socijalnog podučavanja i rada s mladima te načelima organizacije koja uči.

REZULTATI ONLINE KONZULTACIJA S MLADIMA

Hrvatski zavod za zapošljavanje, Područni ured Sisak provodio je konzultacije s mladima u dobi od 15 do 29 godina u Sisačko - moslavačkoj, Vukovarsko - srijemskoj i Osječko - baranjskoj županiji. Online konzultacije s mladima su se provodile u okviru projekta „U čem’ je problem?“ od svibnja od kolovoza 2017. godine. Korištena platforma za postavljanje online upitnika bila je Google dokumenti.

Aktivnost se provodila u okviru projekta „U čem’ je problem?“, financiranog sredstvima programa Erasmus+. Svrha konzultacija s mladima bila je ispitati mišljenja mladih o problemima i izazovima mladih s kojima se susreću u svakodnevnom životu i na tržištu rada te odrediti prioritete za razvoj politika za mlade. Popunjavanje upitnika bilo je u potpunosti anonimno i dobrovoljno.

Upitnik se sastojao od 18 pitanja vezanih uz

- ▶ profil sudionika
- ▶ probleme mladih
- ▶ prioritete mladih:

1. Opći podaci

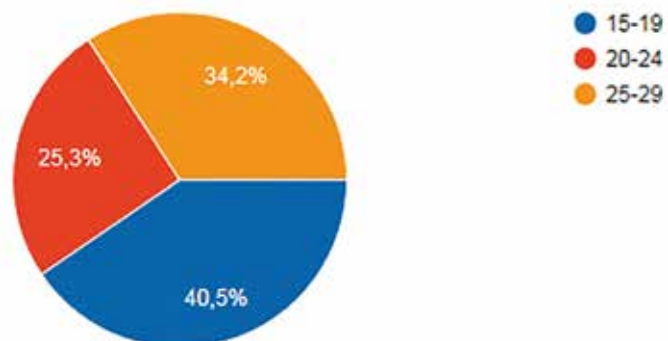
U opće podatke spadaju informacije koje govore više o profilu samih ispitanika. Opća pitanja su obuhvaćala prikupljanje podataka o dobi i spolu sudionika, obrazovanju, statusu na tržištu rada i stanovanju.

1.1. Profil ispitanika

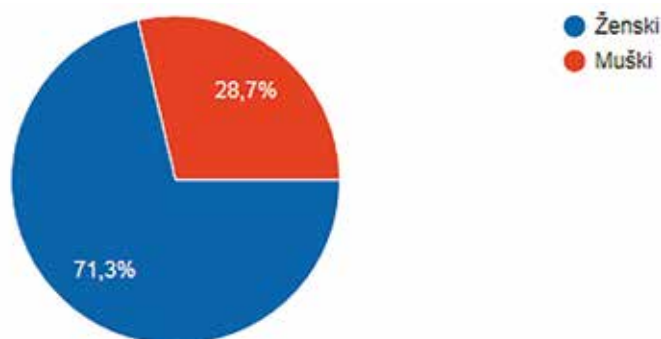
Prikupljanjem podataka kroz 11 općih pitanja u online upitniku, došli smo do saznanja o profilu ispitanika koji su sudjelovali u online konzultacijama. Najviše je bilo ispitanika u dobi od 15 – 19 godina, većinom ženskog spola (više od 71 %), sa završenom srednjom školom. Više od trećine ispitanika su bili učenici (36,1%), a slijede ih zaposleni i nezaposleni ispitanici u gotovo jednakim omjerima (oko 25%). Većina ispitanika živi s roditeljima (80%). Najviše je ispitanika bilo iz Sisačko – moslavačke županije (62,2%).

Zanimljivo je da je, unatoč nepovoljnom položaju mladih u ciljanim županijama, gotovo 44% ispitanika izjavilo da žele živjeti u naselju u kojem trenutno žive. Presjek svih odgovora po pitanjima pogledajte u nastavku.

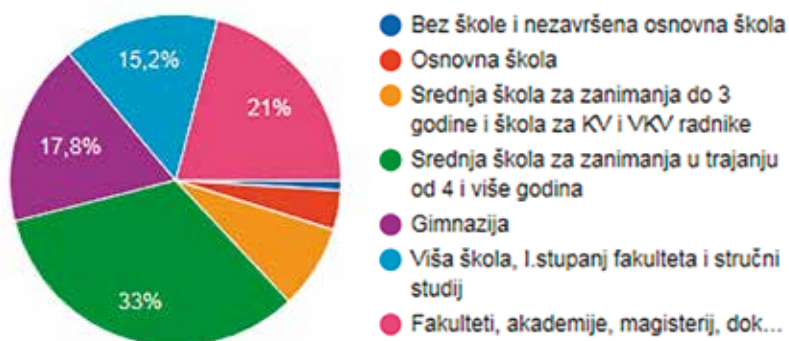
1. U konzultacijama je sudjelovalo ukupno **415 mladih osoba** u dobi od 15 do 29 godina, a najveći broj činili su mladi u dobi od 15 do 19 godina, njih 40,5%.

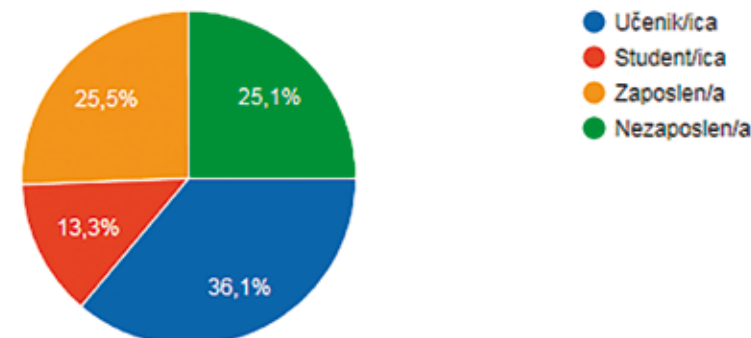
2. Gledajući **spolnu strukturu**, većinu ispitanika činile su pripadnice **ženskog spola**, nešto više od 71%.

3. Promatrano prema **razini obrazovanja**, trećina ispitanika ima završenu srednju školu za zanimanja u trajanju od 4 i više godina (33%), a slijede ih oni sa završenim fakultetom / akademijom / magisterijem / doktoratom (21%), zatim gimnazijom i završenom višom školom (17,8%).

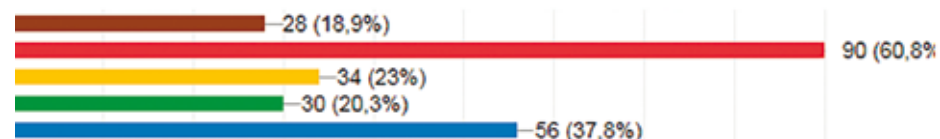

4. Gledajući trenutni status ispitanika, više od trećine čine učenici (36,1%), slijede ih zaposleni i nezaposleni ispitanici u gotovo jednakim omjerima (oko 25%) te na koncu studenti (13,3%).

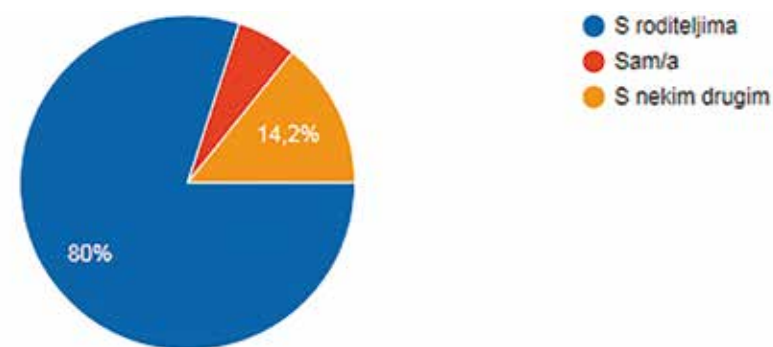
5. **Nezaposleni ispitanici** su upitani što su prema njihovom mišljenju razlozi njihove nezaposlenosti. Većina ispitanika (60,8%) smatra da je razlog taj što **nemaju dobre veze i poznanstva**. Kao ostale razloge ispitanici navode nepovoljnu gospodarsku situaciju, smatraju da je u njihovom zanimanju teško pronaći posao, smatraju da je konkurencija prevelika jer postoji velik broj kvalificiranih mladih ljudi, a određen dio vjeruje da nema dovoljno znanja i vještina za ponuđena radna mjesta.

Grafikon: razlozi koje ispitanici navode za svoju nezaposlenost

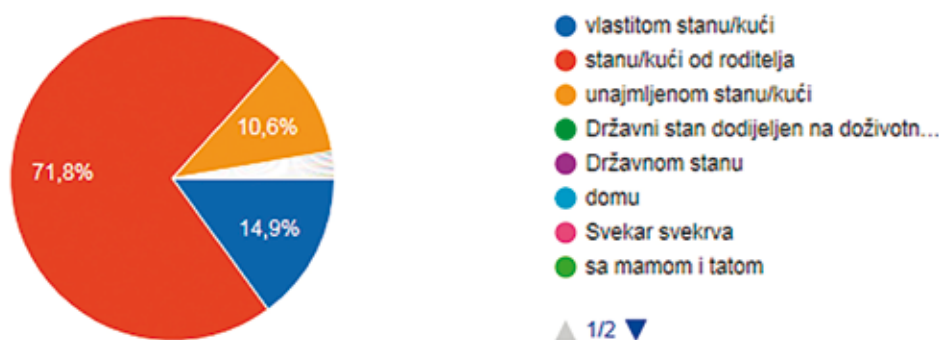

- nemam dovoljno znanja i vještina za ponuđena radna mjesta
- nemam dobre veze i poznanstva
- u mom zanimanju je teško naći posao
- prevelika je konkurencija jer je puno kvalificiranih mladih ljudi
- nepovoljna gospodarska situacija

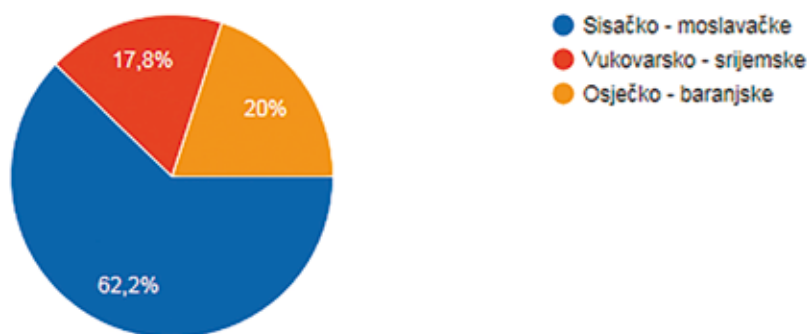
6. Većina ispitanika živi s roditeljima, njih 80%.

7. Promatrajući **stambeno pitanje**, većina ispitanika živi u **stanu/kući roditelja (71,8%)**, a manji dio u **vlastitom stanu/kući (14,9%)**.

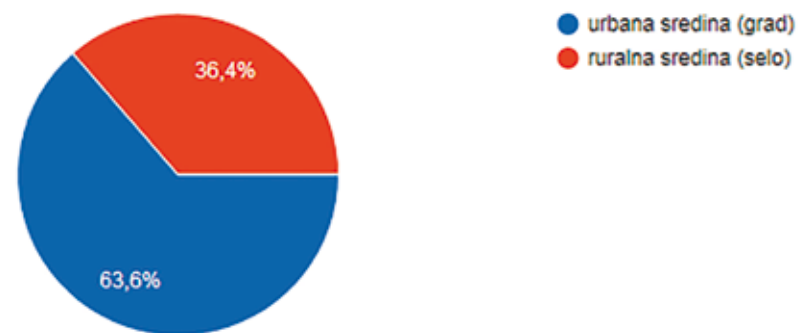
8. Promatrajući **geografsku rasprostranjenost** po županijama, gotovo dvije trećine ispitanika je iz **Sisačko – moslavačke županije (62,2%)**, ostali su iz **Vukovarsko – srijemske (17,8%)** i **Osječko – baranjske županije (20%)**.

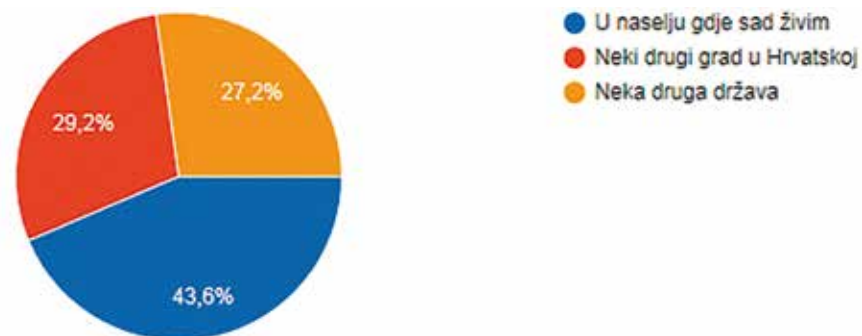
9. Promatrajući **geografsku rasprostranjenost** po gradovima najveći broj ispitanika dolazi iz sljedećih gradova:

Sisak
 Petrinja
 Kutina
 Osijek
 Vukovar
 Vinkovci

10. Gotovo **dvije trećine ispitanika** živi u urbanoj sredini tj. u **gradovima**, a nešto više od jedne trećine živi u ruralnim sredinama, odnosno u **selima**.

11. Na upit gdje bi željeli živjeti, gotovo **44% ispitanika** izjavljuje da žele živjeti u naselju u kojem **trenutno žive**, **29,2%** ispitanika bi radije živjelo u **nekom drugom gradu u Hrvatskoj** dok bi **27,2%** ispitanika željelo živjeti u **nekoj drugoj državi**.

2. Problemi mladih

12. Ispitanici su upitani koji su prema njihovom mišljenju **najveći problemi mladih** u njihovim županijama. Sukladno odgovorima mladih ispitanika, zaključak je da su 3 najvažnija problema mladih sljedeća:

1. **Nezaposlenost mladih**
2. **Iseljavanje mladih u inozemstvo**
3. **Nedovoljna briga društva i države za mlade**

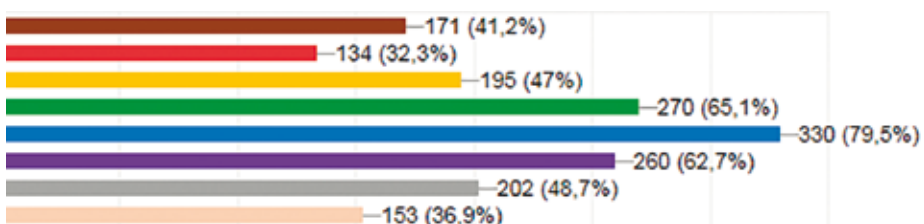
U online upitniku, ispitanici su imali ponuđeno **18 problema**, koje su ocjenjivali ocjena od **1 – 4** pri čemu je ocjena **1 predstavljala najmanju važnost, a ocjena 4 najveću važnost**. Sažetak svih odgovora pogledajte u nastavku. Sažetak obuhvaća i rang problema od najvažnijih prema manje važnima, a za rangiranje se koristio zbroj ocjena 3 i 4, koje označavaju veću važnost samih problema.

Problemi mladih	1	2	3	4	Zbroj ocjena (3 i 4)
Nezaposlenost mladih	17	31	64	303	367
Iseljavanje mladih u inozemstvo	24	37	91	263	354
Nedovoljna briga društva i države za mlade	20	55	110	230	340
Materijalno-ekonomska nesamostalnost	23	68	120	204	324
Nedostatak podrške za mlade poduzetnike početnike	21	86	127	181	308
Nizak životni standard	26	88	104	197	301
Nedostatak prostora za iskazivanje mišljenja mladih	23	100	121	171	292
Nezainteresiranost mladih za društvene probleme	44	98	129	144	273
Mladi nemaju dovoljno razvijene životne i meke vještine	51	103	127	134	261
Deruralizacija (iseljavanje mladih iz sela u grad)	56	102	100	157	257
Pretjerano konzumiranje ili ovisnost mladih o drogama, kocki, alkoholu, duhanskim proizvodima i sl.	81	100	110	124	234
Nekvalitetno obrazovanje	63	122	102	128	230
Nedostupne informacije za mlade	65	124	122	104	226
Niska politička participacija mladih	74	118	104	119	223
Nedostatak tolerancije prema manjinskim društvenim skupinama (vjerske i nacionalne manjine, osobe s invaliditetom, starije osobe i dr.)	87	115	106	107	213
Nepostojanje mjesta za izlaske i druženja	92	112	113	98	211
Neodgovorno seksualno ponašanje	127	124	84	80	164
Fizičko nasilje među mladima	91	162	89	73	162

13. Ispitanici su upitani koje aktivnosti smatraju da bi se trebale poduzeti kako bi se problemi mladih djelotvornije rješavali.

Grafikon: aktivnosti koje ispitanici navode da bi se trebale poduzeti kako bi se problemi mladih djelotvornije rješavali

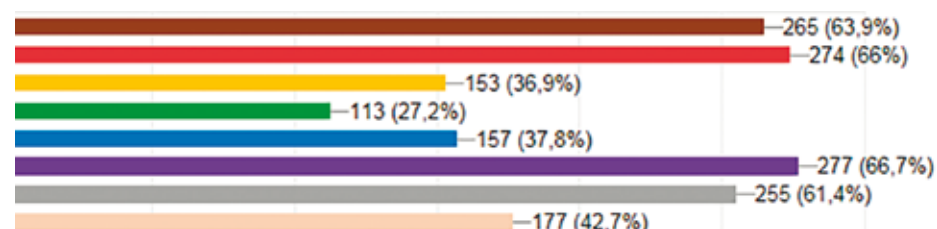
- veća uključenost mladih u društveno-politički život
- veća dostupnost informacija za mlade (info-centri, web platforme itd.)
- omogućiti sudjelovanje mladih u procesu odlučivanja i razvoju politika za mlade
- osigurati kvalitetno obrazovanje sukladno potrebama tržištu rada
- jačati poticaje za zapošljavanje mladih nakon školovanja
- pružiti dodatnu pomoć pri traženju posla
- veća podrška gradske i/ili županijske uprave radu udruga i klubova mladih i sl.
- priprema i provedba programa/strategija za mlade na županijskoj/lokalnoj razini

Sukladno broju glasova, zaključujemo da najveći broj mladih ispitanika smatra da bi za rješavanje problema mladih trebalo jačati poticaje za zapošljavanje mladih nakon školovanja, osigurati kvalitetno obrazovanje sukladno potrebama na tržištu rada te pružiti dodatnu pomoć pri traženju posla.

Aktivnosti	Broj glasova
Jačati poticaje za zapošljavanje mladih nakon školovanja	330
Osigurati kvalitetno obrazovanje sukladno potrebama na tržištu rada	270
Pružiti dodatnu pomoć pri traženju posla	260

14. Ispitanici su upitani u kojim aktivnostima su spremni sudjelovati u cilju rješavanja problema.

Grafikon: aktivnosti u kojima ispitanici navode da bi sudjelovali u cilju rješavanja problema

- glasovanje na izborima
- potpisivanje peticije
- organiziranje i/ili sudjelovanje u građanskim prosvjedima i akcijama
- uključivanje u rad političkih stranaka
- uključivanje u rad udruga civilnog društva
- sudjelovanje u humanitarnim inicijativama
- sudjelovanje u volonterskim inicijativama
- donacija ili prikupljanje novčanih sredstava

Iz odgovora sudionika možemo zaključiti da su mladi najviše spremi sudjelovati u humanitarnim inicijativama, potpisati peticiju ili glasovati na izborima, kako bi pridonijeli rješavanju problema mladih.

Aktivnosti u kojima su mladi najviše spremni sudjelovati	Broj glasova
Sudjelovanje u humanitarnim inicijativama	277
Potpisivanje peticije	274
Glasovanje na izborima	265

3. Prioriteti mladih

15. Ispitanici su upitani koji su, prema njihovom mišljenju, najvažniji prioriteti za povećanje kvalitete života mladih u njihovim županijama. U nastavku je prikazan redoslijed odgovora prema važnosti (od najvažnijeg prema manje važnom):

1. Mogućnost zaposlenja mladih

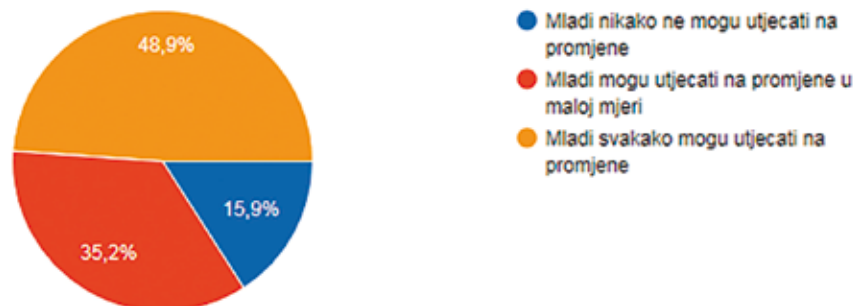
2. Kvalitetno formalno obrazovanje

3. Sigurnost

U online upitniku, ispitanici su procjenjivali važnost prioriteta ocjenama od 1 – 4, pri čemu je ocjena 1 predstavljala najmanju važnost, a ocjena 4 najveću važnost. Ispitanici su imali ponuđenih 15 prioriteta za ocjenjivanje, a pregled dobivenih ocjena po svim ponuđenim prioritetima pogledajte u nastavku. Pregled obuhvaća i rang prioriteta od najvažnijih prema manje važnima, a za rangiranje se koristio zbroj ocjena 3 i 4, koje označavaju veću važnost samih problema.

Prioriteti mladih	1	2	3	4	Zbroj ocjena (3 i 4)
Mogućnost zaposlenja mladih	11	27	49	328	377
Kvalitetno formalno obrazovanje	14	41	109	251	360
Sigurnost	21	42	118	234	352
Zdravlje i reproduktivno zdravlje	19	58	137	201	338
Mogućnost samostalnog stanovanja	20	62	113	220	333
Javni prijevoz i prometna povezanost	21	70	123	201	324
Podići razinu informiranosti mladih	15	81	149	170	319
Socijalna zaštita i pomoć ugroženim skupinama	24	79	140	172	312
Povoljna poduzetnička klima	32	71	136	176	312
Uvjeti za kvalitetno provođenje slobodnog vremena	20	86	134	175	309
Pomoć mladima u ostvarivanju vlastitih prava kroz pravne klinike i ostale oblike pomoći	29	83	138	165	303
Civilno društvo i aktivizam mladih	28	87	166	134	300
Sport i sportski sadržaji	39	90	138	148	286
Neformalno obrazovanje	34	99	160	122	282
Pomoć mladima u borbi s ovisnošću	41	103	114	157	271

16. Mladi su upitani u kojoj mjeri smatraju da mogu utjecati na promjene u društvu. Gotovo polovina mladih (48,9%) smatra da mladi svakako mogu utjecati na promjene, 35,2% smatra da mogu utjecati u manjoj mjeri, dok 15,9% ispitanika smatra da mladi nikako ne mogu utjecati na promjene.

17. Mladi su upitani tko je prema njihovom mišljenju najodgovorniji za rješavanje problema mladih u društvu. U nastavku je prikazan redoslijed odgovora prema važnosti (od najvažnijeg prema manje važnom):

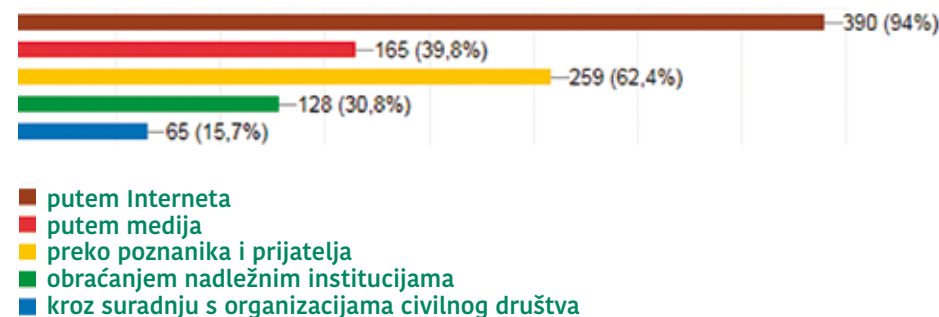
1. Državne i javne institucije
2. Obrazovne institucije (škole, fakulteti)
3. Svaka mlada osoba za sebe
4. Lokalna i/ili županijska samouprava
5. Roditelji
6. Udruge mladih
7. Mediji
8. Vjerske zajednice

Do ovog zaključka smo došli kroz odgovore sudionika koji su odgovornost procjenjivali ocjenama od 1 – 4, pri čemu je ocjena 1 predstavljala najmanju važnost, a ocjena 4 najveću važnost. Pregled svih ocjena pogledajte u tablici koja slijedi.

Tko je najodgovorniji za rješavanje problema mladih u društvu?	1	2	3	4
Državne i javne institucije	25	54	106	230
Obrazovne institucije (škole, fakulteti)	20	61	161	173
Svaka mlada osoba za sebe	37	64	123	191
Lokalna i/ili županijska samouprava	34	79	112	190
Roditelji	43	98	134	140
Udruge mladih	54	133	130	98
Mediji	72	119	129	95
Vjerske zajednice	164	138	69	44

18. Mladi su upitani na koji se način najčešće informiraju o svojim mogućnostima, pravima i zadovoljenju svojih potreba.

Grafikon: načini na koji se ispitanici najčešće informiraju o svojim mogućnostima, pravima i zadovoljenju svojih potreba

Ako rangiramo kanale informacija po broju dobivenih glasova, jasno je da se mladi **najčešće informiraju putem Interneta**, a onda **nakon toga** preko **prijatelja i poznanika**.

Zaključak

Prioriteti mladih

Iz odgovora **415 mladih osoba** dobivenih putem online upitnika možemo primijetiti da se **dva najvažnija prioriteta**, sukladno odgovorima ispitanika, podudaraju s prioritetima koji su utvrđeni tijekom sastanaka donositelja i mladih osoba u projektu „U čem’ je problem?“. U online konzultacijama, najvažniji prioriteti za povećanje kvalitete života mladih utvrđeni su dodjeljivanjem ocjena po važnosti, pri čemu je ocjena 4 predstavljala najveću važnost. Od 415 sudionika, 328 ispitanika je **ZAPOŠLJAVANJU** kao prioritetu dalo najveću važnost dodjeljivanjem ocjene 4. To je gotovo **80 %** ispitanika koji su se složili da je zapošljavanje najvažniji prioritet za mlade u ovom trenutku. **OBRAZOVANJE** kao prioritet dobilo je ocjenu 4 od 251 ispitanika, odnosno **60 %** ispitanika smatra da je obrazovanje jedan od najvažnijih prioriteta za mlade u uključenim županijama, što nam ukazuje da je mladima obrazovanje drugi najvažniji prioritet.

Sastanci mladih i donositelja odluka

+ Online konzultacije

Zajednički prioriteti

1. ZAPOŠLJAVANJE

2. OBRAZOVANJE

Treći prioritet po važnosti, sukladno odgovorima ispitanika u online konzultacijama je **SIGURNOST**. Taj se prioritet nije istaknuo kao najvažniji tijekom sastanaka mladih i donositelja odluka u Sisku, Vukovaru i Osijeku, ali je svakako bio tema razgovora. Značajan broj ispitanika u online konzultacijama je označio taj prioritet ocjenom 4; čak 234 od 415 ispitanika su sigurnost ocijenili ocjenom 4. To znači da značajnih **56 %** ispitanika smatra da je sigurnost treći najvažniji prioritet za mlade u Sisačko – moslavačkoj, Vukovarsko – srijemskoj i Osječko – baranjskoj županiji.

Problemi mladih

Zaključak koji proizlazi iz odgovora **415 mladih ispitanika** u online konzultacijama, a vezan uz najvažnije probleme mladih, je da su najvažniji problemi mladih **nezaposlenost mladih** (kojeg su čak 303 mlade osobe odnosno **73 %** ispitanika ocijenila ocjenom 4, koja predstavlja najveću važnost), zatim **iseljavanje mladih u inozemstvo** (263 mladih odnosno **63 %** dala ocjenu 4) te **nedovoljna briga društva i države za mlade** (230 mladih odnosno **55 %** ispitanika dala ocjenu 4).

Možemo primijetiti da su **navedeni problemi međusobno povezani** i da jedan problem povezan s određenim prioritetom obično uzrokuje i sa sobom povlači mnoštvo drugih problema, čak i unutar drugih prioriteta. Informacije dobivene neposredno od mladih ljudi kroz ovaj projekt su izrazito vrijedne jer je prilikom razvoja politika za mlade i donošenja odluka važno poznavati potrebe i probleme mladih. **Dobiveni podaci stoga mogu olakšati donošenje politika za mlade** na području provedbe projekta, što je izravan rezultat ovog projekta.

● IZVJEŠĆE O PROVEDENOJ EVALUACIJI

1. Opći podaci

Evaluacija se odnosi na projekt „U čem’ je problem?“, kojeg provodi Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak kroz program ERASMUS+, Ključna aktivnost 3: Podrška reformi politike, od 1. veljače 2017. do 31. siječnja 2018. godine. Partneri u projektu su Sisačko – moslavačka županija, Vukovarsko – srijemska županija, Agencija lokalne demokracije Sisak, PRONI centar za socijalno podučavanje, Uredi Sisak, Vukovar i Osijek, Hrvatski zavod za zapošljavanje Regionalni ured Osijek i Područni ured Vukovar. Osječko – baranjska županija je uključena u provedbu projekta kao suradnik u projektu.

Evaluacija je provedena 10. studenog 2017. godine tijekom održavanja posljednjeg međuzupanijskog sastanka u okviru aktivnosti 1.4. Međuzupanijski sastanci. Sastanak se održao u Osijeku, a sudionici su bili donositelji odluka odnosno predstavnici nositelja projekta i partnerskih organizacija te 10 mladih osoba u dobi od 15 – 29 godina.

Evaluacija je obuhvatila ukupno 18 od 20 sudionika:

- ▶ 10 mladih sudionika
- ▶ 8 predstavnika partnerskih organizacija

Napomena: dvije predstavnice donositelja odluka - Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područnog ureda Sisak, ujedno članice projektnog tima, isključene su iz evaluacije.

2. Metodologija

Tijekom održavanja sastanaka u Osijeku, provedene su dvije vrste evaluacije. Jedna se tiče vrednovanja sadržaja samih aktivnosti projekta, a druga obuhvaća razmišljanja o mogućem nastavku.

2.1. Evaluacija sadržaja projektnih aktivnosti

Sudionici su pozvani da ocijene **3 teme/značajke aktivnosti** na način da je svaki sudionik dobio **3 glasa** koja je mogao dodijeliti zadanim temama ili zadržati za sebe, ovisno o vlastitom nahođenju. Sadržaj aktivnosti koji su sudionici mogli ocijeniti vezani su uz ostvarenje **projektnih ciljeva, metode rada i teme aktivnosti**. Evaluacija sadržaja projektnih aktivnosti se provela na način da je svaki sudionik dobio 3 bombona, a svaki bombon je predstavljao jedan glas. Na stolu u prostoriji održavanja sastanaka postavljene su tri kutije s natpisima „Ostvareni ciljevi projekta“, „Primjerene metode rada“ i „Zanimljive teme“. Sudionici su ubacili bombone sukladno njihovom zadovoljstvu s ponuđenim, npr. ukoliko su bili iznimno zadovoljni s metodama rada, mogli su ubaciti sva tri bombona u kutiju s natpisom „Primjerene metode rada“, a ukoliko su bili podjednako zadovoljni sa svim sadržajima, onda su mogli ubaciti po jedan bombon (koji predstavlja jedan glas) u svaku pojedinu kutiju. Za vrijeme održavanja ove evaluacije, na zidu je bila dostupna projekcija ciljeva projekta, odnosno opći cilj projekta: **Poticati aktivno sudjelovanje mladih u demokratskom životu i na tržištu rada** i specifični ciljevi projekta: **Povećati znanja i vještine mladih relevantne za procese razvoja politika za mlade** i **Poticati dijalog između mladih i donositelja odluka odnosno tvoraca politika u području mladih i rada s mladima**.

Nakon prebrojavanja bombona/glasova po kutijama, broj dodijeljenih glasova je sljedeći:

1. Ostvareni ciljevi projekta – 21 glas
2. Primjerene metode rada – 16 glasova
3. Zanimljive teme – 16 glasova.

Ukupan broj mogućih glasova bio je **54 (18 sudionika x 3 glasa)**. Teme su dobile ukupno **53 glasa**, što znači da je **1 glas** ostao suzdržan.

2.2. Razmišljanja o mogućem nastavku

Drugi dio evaluacije proveo se u okviru razmišljanja o budućem nastavku projekta i aktivnosti. Upitnik je sadržavao ukupno 4 izjave na koje su ispitanici imali ponuđene odgovore „DA“, „NE“ i „NE ZNAM“ i jedno pitanje otvorenog tipa koje je glasilo „Moj prijedlog za nastavak projekta“.

Voljela/volio bih i dalje učiti o razvoju politika za mlade	DA	NE	NE ZNAM
Željela/želio bih biti uključen u procese razvoja politika za mlade	DA	NE	NE ZNAM
Željela/želio bih opet sudjelovati u procesu strukturiranog dijaloga (sastanci mladih i donositelja odluka)	DA	NE	NE ZNAM
Voljela/volio bih ponovno sudjelovati u sličnim projektima	DA	NE	NE ZNAM

Upitnici su na malom komadu papira podijeljeni svim sudionicima. Upitnici su bili anonimni, što je naglašeno sudionicima od strane voditeljice projekta, predstavnice Hrvatskog zavoda za zapošljavanje Područnog ureda Sisak. Nakon obrađenih upitnika, rezultati su sljedeći:

1. Na pitanje **da li bi voljeli i dalje učiti o razvoju politika za mlade:**
  - ▶ 14 osoba je odgovorilo DA
  - ▶ 4 osobe su odgovorile NE ZNAM
2. Na pitanje **da li bi željeli biti uključeni u proces razvoja politika za mlade:**
  - ▶ 14 osoba je odgovorilo DA
  - ▶ 1 osoba je odgovorila NE
  - ▶ 3 osobe su odgovorile NE ZNAM

3- Na pitanje da li bi željeli opet sudjelovati u procesu strukturiranog dijaloga:

- ▶ 15 osoba je odgovorilo DA
- ▶ 1 osoba je odgovorila NE
- ▶ 2 osobe su odgovorile NE ZNAM

4- Na pitanje da li bi voljeli ponovno sudjelovati u sličnim projektima:

- ▶ 16 osoba je odgovorilo DA
- ▶ 2 osobe su odgovorile NE ZNAM

5- Odgovori na pitanje „Moj prijedlog za nastavak projekta“:

„Prijava novog projekta na Erasmus natječaj i konkretna izrada županijskog programa za mlade (Šisačko – moslavačka županija).“

„Uključiti više županija.“

„Na temelju rezultata dobivenih kroz projekt izraditi plan terenskog rada koji bi obuhvatio veći broj mladih na regionalnom području! Rad bi uključivao radionice, prijenos informacija i sl., fokus grupe u svim srednjim školama na regionalnom području gdje bi se dobio popis konkretnih stavova i potreba mladih. Rad bi obuhvatio nekoliko tisuća mladih.“

„Napraviti svakako nastavak projekta. Usmjeriti se na izradu županijskih programa.“

„Proširiti projekt na više županija.“

„Da. Informiranje, motiviranje, uključivanje i educiranje većeg broja donositelja odluka (relevantnih).“

„Umrežavanje s EU zemljama, odnosno njihovim županijama, koje imaju slične prioritete (zapošljavanje, obrazovanje, kultura) te zajednički rad na razvoju politika za mlade i razmjeni primjera.“

„Da se razvije u smjeru obrazovanja i kulture za mlade.“

„Sljedeća faza treba biti posvećena radu s izravnim donositeljima odluka vezanim za politike mladih.“

3. Zaključci evaluacije

3.1. Zaključci evaluacije sadržaja projektnih aktivnosti

Iz rezultata evaluacije sadržaja projektnih aktivnosti i dodijeljenih glasova po jedinim sadržajima, jasno je vidljivo da su sudionici najzadovoljniji realizacijom projektnih aktivnosti i da smatraju da su aktivnosti bile usklađene s ciljevima projekta i omogućile njihovu realizaciju. To je indikator uspješnosti projekta i interesa za provedbom projekata koji se bave mladima. Također su pokazali iznimno zadovoljstvo i dali jednaki broj glasova (po 16 glasova) temama i metodama rada, koje smatraju zanimljivima i primjerenima. Kroz projekt su se primjenjivale neformalne metode rada i informalno učenje, koje je omogućilo sudionicima stjecanje novih znanja kroz dijalog i razmjenu iskustava.

3.2. Zaključci evaluacije o mogućem nastavku projekta

Iz rezultata evaluacije sadržaja projektnih aktivnosti i dodijeljenih glasova po jedinim sadržajima, jasno je vidljivo da su sudionici najzadovoljniji realizacijom projektnih aktivnosti i da smatraju da su aktivnosti bile usklađene s ciljevima projekta i omogućile njihovu realizaciju. To je indikator uspješnosti projekta i interesa za provedbom projekata koji se bave mladima. Također su pokazali iznimno zadovoljstvo i dali jednaki broj glasova (po 16 glasova) temama i metodama rada, koje smatraju zanimljivima i primjerenima. Kroz projekt su se primjenjivale neformalne metode rada i informalno učenje, koje je omogućilo sudionicima stjecanje novih znanja kroz dijalog i razmjenu iskustava.

3.3. Korištenje zaključaka evaluacije

Nositelj projekta će koristiti zaključke ove evaluacije u pripremi budućih projekata i inicijativa te će kroz prijenos zaključaka savjetnicima koji rade s mladima omogućiti poboljšanje kvalitete rada s mladim korisnicima usluga HZZ-a, kroz bolje razumijevanje njihovih potreba. Partnerske organizacije će također koristiti zaključke evaluacija u budućem djelovanju, posebice u pripremi projekata i akcija u području mladih i razvoja politika za mlade.

Agencija za mobilnost i programe Europske unije

Frankopanska 26, 10 000 Zagreb
tel: +385 (0) 1 5005 635
e-mail: info@mobilnost.hr
web: www.mobilnost.hr

Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Vukovar

Vladimira Nazora 12, 32 000 Vukovar
tel: +385 (0) 32 599 444
e-mail: HZZ.Vukovar@hzz.hr
web: www.hzz.hr

Hrvatski zavod za zapošljavanje Regionalni ured Osijek

Kneza Trpimira 2, 31000 Osijek
tel: +385 (0) 31 252 500
e-mail: HZZ.Osijek@hzz.hr
web: www.hzz.hr

Sisačko – moslavačka županija

S. i A. Radića 36, 44 000 Sisak
tel: +385 (0) 44 550 111
e-mail: info@smz.hr
web: www.smz.hr

Vukovarsko – srijemska županija

Županijska 9, 32 000 Vukovar
Tel: +385 (0) 32 454 444

Glagoljaška 27, 32100 Vinkovci
tel: +385 (0) 32 344 111
web: www.vusz.hr

Osječko – baranjska županija

Trg Ante Starčevića 2, 31 000 Osijek
tel.: +385 31 221 500
e-mail: zupan@obz.hr
web: www.obz.hr

PRONI Centar za socijalno podučavanje

Ured Osijek

Kralja Zvonimira 15, 31 000 Osijek
tel: +385 31 207 428
e-mail: osijek@proni.hr

Ured Sisak

Ljudevita Gaja 2, 44 000 Sisak
tel.: +385 (0) 44 880 826
e-mail: sisak@proni.hr

Ured Vukovar

204. Vukovarske brigade 43, 32 000 Vukovar
tel.: +385 (0) 32 441 612
e-mail: vukovar@proni.hr
web: www.proni.hr

Agencija lokalne demokracije Sisak

Stjepana i Antuna Radića 2a, 44 000 Sisak
tel.: + 385 (0) 44 521 227
e-mail: Ldesk-si@sk.t-com.hr
web: www.lda-sisak.hr

Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Sisak

Kralja Tomislava 15, 44 000 Sisak

tel: +385 (0) 44 659 100

fax: +385 (0) 44 659 134

e -mail: HZZ.Sisak@hzz.hr

web: www.hzz.hr

